

แนวทางการนำมามาตรฐาน การศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ สำหรับประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ สู่การปฏิบัติสำหรับประเทศไทย

เอกสารประกอบ เล่มที่ ๓
โครงการวิจัยแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ
สู่การปฏิบัติสำหรับประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

๓๗๙.๑๕๘ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ส ๖๙๑ น **แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติสำหรับประเทศไทย**

กรุงเทพฯ : ๒๕๖๓

๘๘ หน้า

ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๕๖๔-๐๓๖-๗

๑. มาตรฐานการศึกษา - วิจัย ๒. ชื่อเรื่อง

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ สำหรับประเทศไทย

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๑๖ / ๒๕๖๓

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๕๖๔-๐๓๖-๗

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

จำนวนพิมพ์ ๑,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์เผยแพร่โดย กลุ่มมาตรฐานการศึกษา

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๑๒

โทรสาร : ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙

Website : www.onec.go.th

พิมพ์ที่ บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด

๑๙/๒๕ หมู่ ๘ ถนนเต็มรัก-หนองกวางเขน

ตำบลบางคูวัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๑๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๑๕๐ ๙๖๗๖-๘

โทรสาร : ๐ ๒๑๕๐ ๙๖๗๙

E-mail : 21centuryprint@gmail.com

Website : www.21century.co.th

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในรูปของกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education: DOE) ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ๔.๐ ประกอบไปด้วยคุณลักษณะขั้นต่ำ ๓ ประการ คือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยมีคุณธรรมและค่านิยมร่วมเป็นพื้นฐานได้แก่ ความเพียรอันบริสุทธิ์ ความพอเพียงวิถีประชาธิปไตย ความเท่าเทียมเสมอภาค เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย ๔.๐ ที่สามารถธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเร่งชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกัน และให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา การส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งเร่งดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ เพื่อศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ ในระดับนโยบาย ระดับการกำกับติดตาม การสนับสนุนส่งเสริมและระดับปฏิบัติ รวมทั้งศึกษากลไกการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติด้วย การวิเคราะห์จากต่างประเทศที่มีการจัดการศึกษา และมีแนวปฏิบัติที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และนำข้อมูลมาสังเคราะห์ จัดทำเป็นข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของประเทศไทยสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ เอกสารฉบับนี้ ได้มีการประมวลข้อเสนอแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติสำหรับประเทศไทย ในการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ในการวางระบบกลไกจัดแผนงานแนวทางในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ คชสิทธิ์ และ คณะผู้วิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตลอดจนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ร่วมกันศึกษาวิจัย จนประสบความสำเร็จ สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็น ประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ใช้เป็นแนวทางในการนำมาตรฐาน การศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

(นายสุภัทร จำปาทอง)

เลขาธิการสภาการศึกษา

คำชี้แจง

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในครั้งนี้ มีจุดประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ในระดับนโยบาย ระดับการกำกับติดตามการสนับสนุนส่งเสริม และระดับปฏิบัติ ๒) เพื่อศึกษาและ วิเคราะห์บทเรียนจากต่างประเทศเกี่ยวกับกลไกการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ และ ๓) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ โดยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และ แนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ศึกษาบทเรียน จากต่างประเทศที่มีการจัดการศึกษามีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และนำข้อมูลมาสังเคราะห์ จัดทำเป็น ข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของประเทศไทยสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ จากการดำเนินการดังกล่าว ทำให้ได้ผลผลิตจากการดำเนินงาน ๒ ส่วน ดังนี้

๑. รายงานวิจัยเรื่องแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

๒. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน ๔ เล่ม ดังนี้

๑) ประมวลความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

๒) การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ : บทเรียนจากต่างประเทศ

๓) แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติสำหรับประเทศไทย

๔) สรุปสาระสำคัญของการวิจัยแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารประกอบการวิจัยเล่มที่ ๓ ซึ่งได้มีการประมวลข้อเสนอเกี่ยวกับ แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติทั้งในภาพรวมการทำงาน และแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในระดับ / ประเภท ปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา ซึ่งผู้จัดทำคาดว่าจะประโยชน์ในการวางระบบ กลไก จัดแผนงาน แนวทาง และปฏิบัติการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงานวิจัย

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติสำหรับประเทศไทยฉบับนี้ เป็นเอกสารชุดในรายงานผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติในระดับนโยบาย ระดับการกำกับติดตามการสนับสนุนส่งเสริม และระดับปฏิบัติ โดยศึกษาวิเคราะห์บทเรียนจากต่างประเทศจำนวน ๘ ประเทศเกี่ยวกับกลไกการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ จากนั้นนำผลการศึกษาดังกล่าวมาสังเคราะห์แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติสำหรับประเทศไทยซึ่งได้นำเสนอรายละเอียดในเอกสารฉบับนี้ ในการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็นผู้ให้ข้อมูลผ่านออนไลน์ครอบคลุมทุกสังกัด และผู้ให้ข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์การทำงานในระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษาโดยได้ดำเนินการ ๔ ขั้นตอนสำคัญ ดังนี้ (๑) การเตรียมการวางแผนการวิจัย ศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา และการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติในปัจจุบัน ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ (๒) การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการจัดการศึกษา และการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในปัจจุบัน รวมทั้งยกร่างสังเคราะห์แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ (๓) พิจารณาร่างแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในภาพรวม และยกร่างแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และ (๔) ปรับปรุงร่างแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติสำหรับประเทศไทย มีดังนี้

๑) ช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม ในช่วงนี้มีการดำเนินการ ดังนี้ (๑) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและเตรียมการนำไปใช้ในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาส่วนหนึ่งกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา (๒) การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการวัดประเมินผลนั้น หน่วยงานส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรเดิม ยกเว้นการอาชีวศึกษาที่มีการพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในระยะนี้ แนวทางการนำมาตรฐานของชาติสู่การปฏิบัติก็จะเน้นการจัดการโดยใช้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิด ปฏิบัติ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง รวมถึงใช้แนวทางวัดและประเมินผลในลักษณะที่เป็นการประเมินผลตามสภาพจริงและการประเมินผลเพื่อการพัฒนาผู้เรียน (๓) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น เน้นการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และแนวทางที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด

ไว้อย่างชัดเจน และ (๔) การกำกับติดตามและประเมินผล ควรจัดระบบ แนวทางการกำกับติดตาม ที่มีประสิทธิภาพและดำเนินการตามระบบที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการกำกับติดตาม ประเมินผล การทำงานที่มุ่งเน้นคุณลักษณะผู้เรียน และการทำงานในลักษณะกัลยาณมิตร และนำข้อมูล มาใช้ในการช่วยเหลือ แก้ปัญหา ให้การสนับสนุน และนำข้อมูลมาใช้ในการทบทวนมาตรฐาน การศึกษาในช่วงต่อไป

๒) ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบงาน มีการดำเนินการแต่ละส่วน ดังนี้

(๑) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ ในช่วงนี้หน่วยงานต้นสังกัดควรนำข้อมูลการดำเนินการ ในช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสมมาใช้ในการทบทวนมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ ร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและเพิ่มเติมข้อมูลจุดเน้นตามบริบทการทำงานและ ระดับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย (๒) การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติแต่ละระดับสู่การพัฒนาหลักสูตร การศึกษาและการประเมินผล นั้นเป็นการนำมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับมาใช้เป็นข้อมูลสำคัญ ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มีลักษณะยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centric) โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด ความพร้อม ความสามารถ ปัญหาและ ความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งความเหมาะสมกับบริบท วิถีชีวิต ภูมิสังคม ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรม เชื่อมโยงกับชีวิตจริง (Real Life) ของผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริง มิได้มุ่งเรื่องความรู้ หรือเนื้อหาวิชาที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา ยึดสมรรถนะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต เป็นหลักในการจัดการศึกษา โดยมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ ในแต่ละระดับการศึกษา เชื่อมโยงสู่การจัดการเรียนการสอนบนฐานสมรรถนะเชิงรุกที่มุ่งเน้น ให้ได้เรียนรู้จากการคิด ปฏิบัติ และใช้ความรู้ได้จริงในชีวิต และการแก้ปัญหาเชื่อมโยงกับชีวิต ประจำวัน เน้นการบูรณาการข้ามศาสตร์ เน้นการนำตนเองในการเรียนรู้ การเรียนรู้ตามความสามารถ ของผู้เรียนเน้นการเรียนรู้แบบรู้จริง (Mastery Learning) เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอนกันเอง เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ เรียนรู้จากตัวอย่างที่เห็น เรียนรู้จากการทำงาน เรียนรู้จากการพบปะพูดคุย เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ลองผิดลองถูก และเรียนรู้จากเทคโนโลยี จัดการเรียนรู้ในลักษณะการผสมผสาน (Blended Learning) คือเรียนรู้ทางออนไลน์ และเรียนรู้แบบพบกันในห้องเรียน (Face to Face) เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน นำโปรแกรม ทันสมัยที่ทำให้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ เช่น MOOC SkillLane Google ร่วมกับการที่ครูได้ชี้แนะ อำนวยความสะดวก และการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนใช้ความรู้มากขึ้น และการวัดและประเมินผล เพื่อการเรียนรู้และช่วยเหลือผู้เรียน (๓) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในและ การประเมินคุณภาพภายนอกเน้นการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในที่เชื่อมโยงสู่การแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียน การประเมินคุณภาพภายนอกที่เน้นการประเมินคุณลักษณะผู้เรียนจากร่องรอย เชิงประจักษ์ โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษา เลือกระบบ หน่วยงานและผู้ประเมินได้เอง และเน้น การเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาเข้ามาร่วมประเมินคุณภาพ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
คำชี้แจง	ค
บทสรุปผู้บริหาร	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพ	ช

ตอนที่ ๑ บทนำ

๑

ตอนที่ ๒ หลักการและแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษา ของชาติสู่การปฏิบัติ

๕

ส่วนที่ ๑ หลักการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ	๕
ส่วนที่ ๒ แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ สู่การปฏิบัติในภาพรวม	๖
ส่วนที่ ๓ แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ สู่การปฏิบัติในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา	๒๑
ส่วนที่ ๔ แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ	๒๒
แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ	๒๒
สู่การปฏิบัติ : การศึกษาปฐมวัย	
แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ	๓๐
: การศึกษาขั้นพื้นฐาน	
แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ	๔๕
: การอาชีวศึกษา	
แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ	๕๗
: การอุดมศึกษา	

ภาคผนวก

๗๑

รายชื่อคณะผู้ดำเนินการวิจัย	๗๒
รายชื่อผู้ให้ข้อมูล	๗๓
คณะทำงาน	๗๖

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ แสดงสาระสำคัญในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ	๒๐
ภาพที่ ๒ แสดงภารกิจสำคัญและลักษณะการปฏิบัติในช่วงเชื่อมต่อ และหาแนวทางที่เหมาะสม	๖๙
ภาพที่ ๓ แสดงภารกิจสำคัญและลักษณะการปฏิบัติในช่วงทบทวนมาตรฐาน การศึกษาของชาติและจัดระบบงาน	๗๐

ตอนที่ ๑ บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันและในอนาคตจะเปลี่ยนแปลง เต็มโต และเคลื่อนไปอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ที่หลายคนอาจคาดไม่ถึงถึงเป็นโลกที่มีความผันผวน (Volatility) ไม่มีความแน่นอน (Uncertainty) มีความซับซ้อน (Complexity) และมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน (Ambiguity) ซึ่งเกิดจากหลายเหตุผล โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ที่สำคัญ คือ ส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการเรียนรู้หลายด้าน

ประการที่ ๑ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้บุคคลหรือผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาและข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็วการเรียนรู้เนื้อหาจากครุมีความจำเป็นน้อยลงแต่สิ่งที่ผู้เรียนต้องการมากขึ้นคือการพัฒนา “ทักษะกระบวนการ” ที่จะต้องใช้ในการจัดกระทำกับข้อมูลมหาศาลให้มีความหมาย และไปใช้ประโยชน์แก่ชีวิตของตนเองให้ได้

ประการที่ ๒ เมื่อเทคโนโลยีก้าวหน้าการเดินทางติดต่อไปมาหาสู่กัน และการเชื่อมโยงผ่านโลกออนไลน์จึงเกิดขึ้นอย่างมากมาย หลากหลายช่องทาง จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับอาชีพมากมาย เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคเปลี่ยนไป อาชีพเก่า ๆ หลายอาชีพจะหายไป และจะมีอาชีพใหม่ ๆ ที่เราไม่รู้จักเกิดขึ้นที่สำคัญ คือ เป็นอาชีพที่เกิดเร็ว และเปลี่ยนแปลงเร็ว จึงต้องเตรียมคนในเรื่องทักษะการเป็นผู้ประกอบการและทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ประการที่ ๓ ในยุคนี้นี้จะมีการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และรวดเร็ว ผ่านสื่อต่าง ๆ จึงมักมีแนวคิดที่หลากหลาย และพบว่าในหลายแนวคิดเป็นประเด็นถกเถียง (Controversial Issue) ไม่อาจลงข้อสรุปได้จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ การวิพากษ์ และวัฒนธรรมแห่งการตั้งคำถาม

ประการที่ ๔ ในศตวรรษที่ ๒๑ ผู้เรียนต้องมีทักษะสำคัญที่จำเป็นในการใช้ชีวิตแม้หลายทักษะจะเป็นทักษะเดิม จึงต้องเพิ่มความเข้มข้นและความสามารถในการนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ซับซ้อน อีกส่วนหนึ่งเป็นทักษะใหม่ที่ต้องบ่มเพาะและพัฒนาให้เกิดแก่ผู้เรียน อาทิ ความรอบรู้ด้านการเงิน การเป็นผู้ประกอบการ ความรอบรู้ด้านพลเมือง ทักษะการสร้างสรรค์และการผลิตนวัตกรรม การคิดเชิงวิพากษ์การร่วมมือรวมพลัง ความเป็นผู้นำและความสามารถในการปรับตัว (ทีศนา แชมมณี และคณะ, ๒๕๖๒)

จากข้อมูลข้างต้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงมีความจำเป็นในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต อีกทั้งสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาของประเทศ ที่มุ่งให้มีการจัดการศึกษาให้คนไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐาน มาตรฐานการศึกษาของชาติที่จัดทำขึ้นในครั้งนี้ เน้นการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา โดยระบุคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ๓ ด้าน ประกอบด้วย ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่งถือเป็นลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เพื่อธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก

สำหรับหลักการในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาตินั้น เน้นความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ซึ่งเป็นไปเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังคาดหวังให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษาสามารถเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมได้

ด้วยตระหนักว่าการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติมีความสำคัญและเป็นหัวใจของการดำเนินงานจัดการศึกษาและมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง ตลอดจนส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายลักษณะทั้งส่วนนโยบาย ส่วนประสานงาน และส่วนปฏิบัติการ อีกทั้งมีภารกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องหลายประการโดยเฉพาะการบริหารจัดการในลักษณะใหม่ การเชื่อมโยงและปรับเปลี่ยนในส่วนของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การประเมินคุณภาพการศึกษา โดยแต่ละส่วน แต่ละภารกิจ ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดขึ้นอย่างชัดเจน อีกทั้งเข้าใจแนวทางในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติด้วย ที่สำคัญต้องจัดทำรายละเอียดการดำเนินการ วิเคราะห์ภารกิจที่สอดคล้อง และเตรียมพร้อมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจบทบาทของตนเองในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ในการนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำโครงการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติขึ้นมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี การนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติในระดับนโยบาย ระดับการกำกับติดตามการสนับสนุน ส่งเสริม และระดับปฏิบัติ ศึกษาแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ในปัจจุบันของหน่วยงานต่าง ๆ ของประเทศไทย รวมทั้งศึกษาบทเรียนจากต่างประเทศที่มีการจัดการศึกษาได้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับโดยศึกษาทั้งในระดับนโยบาย โครงสร้างการดำเนินงาน แนวปฏิบัติ ระบบ และกลไกการประสานงานขององค์กร / หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมในการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติของประเทศไทย

เอกสารฉบับนี้ ได้ประมวลข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติทั้งในส่วนที่เป็นหลักการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติและแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติใน ๒ ช่วง คือ

ช่วงที่ ๑ ช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม ซึ่งมีข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เพื่อการขับเคลื่อนงาน ใน ๗ ประเด็น คือ

- ๑) การจัดทีมงาน/หน่วยประสานงาน สนับสนุน ถอดบทเรียน
- ๒) การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจเชิงลึก
- ๓) การวิเคราะห์งาน ปรับ เปลี่ยน กลไกสนับสนุน
- ๔) การเตรียมพร้อมบุคลากร
- ๕) การกำกับ ติดตาม ประเมินผล
- ๖) การนำร่องการทำงานเต็มรูปแบบทุกระบบและการสนับสนุน
- ๗) การประเมินคุณภาพการศึกษาและข้อเสนอเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียน

การสอน และการวัดประเมินผล

ช่วงที่ ๒ ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติ และจัดระบบงาน มีข้อเสนอในประเด็น เกี่ยวกับการทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติ การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนงาน ใน ๕ ประเด็น คือ

- ๑) การจัดตั้งคณะทำงาน ที่ดูแลช่วยเหลือ สนับสนุน และประเมินผลในภาพรวม
- ๒) การประชาสัมพันธ์เชิงรุก
- ๓) การพัฒนาบุคลากร
- ๔) การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและการสนับสนุน
- ๕) การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนา

ปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล ใน ๔ ประเด็น คือ การพัฒนา หลักสูตร การปรับการเรียนการสอน การปรับการวัดประเมินผล และการจัดสื่อ แหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ รวมถึงงบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้

ตอนที่ ๒

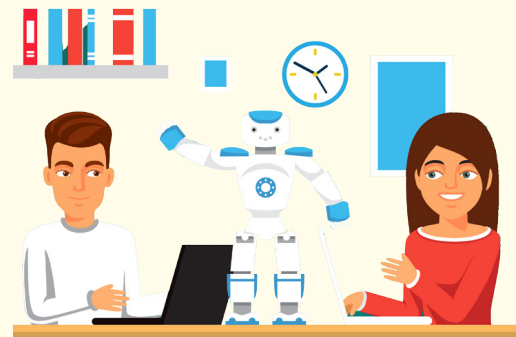
หลักการและแนวทางการนำมาตรฐาน การศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

ส่วนที่ ๑ หลักการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

ในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ นั้น มีหลักการสำคัญ ๗ ประการ ดังนี้

ประการที่ ๑ : ทุกภาคส่วนทำงานโดยยึดการมีส่วนร่วม การบูรณาการ การเชื่อมโยง สอดคล้อง และการเรียนรู้ร่วมกันตลอดเส้นทางการทำงานเพื่อความสมดุล เหมาะสมกับบริบท และมีความต่อเนื่องในการปฏิบัติ

ประการที่ ๒ : ทุกองค์กรดำเนินการไปสู่เป้าหมายเดียวกันโดยเพิ่มเติมลักษณะเฉพาะทั้งความแตกต่างของช่วงวัยและความแตกต่างในมิติบริบทสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม โดยมีการส่งต่อการพัฒนาผู้เรียนแต่ละระดับตามเป้าหมาย

ประการที่ ๓ : ดำเนินการด้วยความตระหนักในความสำคัญ และความเข้าใจที่ชัดเจนถ่องแท้ในความหมายและแนวทางการทำงานที่มุ่งตรงสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้ง ๑) คุณลักษณะ ๓ ด้าน ๒) ค่านิยมร่วม และ ๓) คุณธรรม

ประการที่ ๔ : บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนและผู้สนับสนุนต้องได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสำคัญ มีความตระหนัก เข้าใจ พร้อมทำงานอย่างประสาน สอดคล้องกัน สู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้ง ๑) คุณลักษณะ ๓ ด้าน ๒) ค่านิยมร่วม และ ๓) คุณธรรม

ประการที่ ๕ : เรียนรู้จากบทเรียนที่เป็นรูปธรรมจากการปฏิบัติงานจริง ครอบคลุมปัจจัยที่เกี่ยวข้องทุกด้าน เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน แก้ไขปัญหาร่วมกัน และนำบทเรียนสู่การทำงานต่อไปอย่างเหมาะสม

ประการที่ ๖ : การทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติให้เหมาะสมหลังจากใช้ไประยะหนึ่ง จากบทเรียนที่ได้รับจากการปฏิบัติงานจริง และข้อมูลจากการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เป็นสิ่งที่มีความจำเป็น และส่งผลให้เกิดมาตรฐานการศึกษาของชาติได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ประการที่ ๗ : ให้ความสำคัญกับปัจจัยสำคัญอย่างน้อย ๕ ประการ ที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรง ต่อการพัฒนาผู้เรียนอันเป็นเป้าหมายหลักในการดำเนินการ คือ

- ๑) การบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อนงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน
- ๒) หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- ๓) การสร้างความพร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ / คุณลักษณะของผู้สอน
- ๔) การวัดประเมินผลทุกระดับที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้เรียน
- ๕) การจัดสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และงบประมาณที่ใช้เพื่อ การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้สอนและผู้เรียนที่เหมาะสมเพียงพอ

ส่วนที่ ๒ แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ในภาพรวม

การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในภาพรวม มีแนวทางดำเนินการ ๒ ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ ๑ ช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม

ช่วงที่ ๑ นี้ เป็นช่วงต้นของการดำเนินการหลังจากทุกหน่วยงาน ทุกระดับกำหนดมาตรฐาน การศึกษาเรียบร้อยแล้ว โดยการทำงานในช่วงนี้เน้นการปรับเปลี่ยนนโยบาย แผนงาน ภารกิจ แนวทางการดำเนินการ และยังคงดำเนินการแบบเดิมในหลายภารกิจ อีกทั้งในการทำงานช่วงนี้ ผู้ปฏิบัติงานส่วนหนึ่งยังต้องการแนวทางการทำงาน ที่เป็นรูปธรรม และข้อมูลรายละเอียดที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทสำหรับการปฏิบัติงานเพื่อ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐาน การศึกษาที่กำหนด สำหรับจุดประสงค์ แนวทาง การดำเนินการแต่ละภารกิจ หน่วยดำเนินการ และผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น มีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. การบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อนงาน

ภารกิจที่ ๑ จัดทีมงาน หน่วยประสานงาน สนับสนุน ถอดบทเรียน

จุดประสงค์ : เพื่อให้การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ มีผู้ดำเนินการหลักชัดเจน

แนวทางการดำเนินการ : จัดให้มีทีมงาน หน่วยงานที่ทำงานในลักษณะการสนับสนุน ประสานงานในภาพรวม รวมทั้งติดตามผล ถอดบทเรียน เพื่อนำองค์ความรู้มาใช้ในการทำงานในช่วงต่อไป โดยองค์ประกอบของทีมงานครอบคลุมทั้งผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติงานในลักษณะต่าง ๆ จากทุกภาคส่วน

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ๑) มีหน่วยงาน และทีมประสานงาน ๒) ได้บทเรียนสำคัญในการทำงานเพื่อใช้ในการทำงานช่วงต่อไป

ภารกิจที่ ๒ การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเชิงลึก

จุดประสงค์ : เพื่อเผยแพร่ข้อมูลในการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และความพร้อมในการปฏิบัติงาน

แนวทางการดำเนินการ : สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการมีมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เป็นผลลัพธ์ของผู้เรียน โดยดำเนินการดังนี้

๑) จัดทำสื่อนำเสนอข้อมูลรายละเอียดที่มีการอธิบายความหมาย และลักษณะ มาตรฐานการศึกษาของชาติ ผลลัพธ์แต่ละด้านใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบที่ชัดเจน หลากหลายรูปแบบ

๒) รวบรวมแนวทางที่สามารถพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติแต่ละด้านย่อย ๆ ในแต่ละระดับที่ชัดเจน เข้าถึงง่าย อาจดำเนินการทั้งในลักษณะจัดทำแนวทางพัฒนาผู้เรียน ขึ้นใหม่ หรือประมวลข้อมูลแนวทางที่ดีซึ่งสามารถพัฒนาผู้เรียนและนำไปดำเนินการได้เกิดผลแล้ว ในบริบทต่าง ๆ

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ๑) ได้สื่อประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ ๒) ผู้ปฏิบัติงาน เกิดความตระหนัก ความเข้าใจ และมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจว่า จะส่งผลต่อการทำงานที่เหมาะสม

ภารกิจที่ ๓ การวิเคราะห์งานและปรับเปลี่ยนกลไกสนับสนุนในการนำมาตรฐาน การศึกษาสู่การปฏิบัติ

จุดประสงค์ : เพื่อให้การทำงานมีความต่อเนื่องจากงานเดิมสูงงานที่มีเป้าหมายที่กำหนด ขึ้นใหม่ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่น เกิดผลเต็มที่

แนวทางการดำเนินการ : ในช่วงต้นการทำงานนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ต้องทำงานบางอย่าง ต่อเนื่อง มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป เรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนอย่างเต็มรูปแบบในโอกาสต่อไป เนื่องจาก

ต้องผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องหลายส่วน ดังนั้นในช่วงนี้การทำงานควรดำเนินการลักษณะดังนี้

๑) จัดคณะทำงานศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ครบถ้วน เพื่อนำสู่การวิเคราะห์นโยบายและภารกิจที่หน่วยงานดำเนินการ

๒) นำข้อมูลมาจัดทำแผนการทำงาน โดยดำเนินการ ๓ ลักษณะ คือ

(๑) ภารกิจที่มีความสอดคล้องในการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับที่ดำเนินการโดยตรง ควรดำเนินการต่อเนื่องและเพิ่มความชัดเจนความเข้มข้นของกิจกรรมและจัดงบประมาณสนับสนุนเพิ่มขึ้นให้มากขึ้น

(๒) ภารกิจที่มีความสอดคล้องในการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและจุดเน้นการทำงานของหน่วยงานค่อนข้างน้อย

(๓) กำหนดนโยบาย / จัดภารกิจใหม่ พัฒนาแนวทางที่เหมาะสม ที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาในระดับนั้นอย่างชัดเจน

๓) จัดทำแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สนับสนุนงบประมาณและกลไกที่จะช่วยขับเคลื่อน อีกทั้งระบบการกำกับ ติดตามประเมินผลการทำงานและนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการทำงานในช่วงต่อไป

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : เกิดกลไกสนับสนุนการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน

ภารกิจที่ ๔ การเตรียมพร้อมบุคลากร

จุดประสงค์ : เพื่อให้บุคลากรทุกระดับมีความตระหนัก เข้าใจ พร้อมทำงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกัน

แนวทางการดำเนินการ : ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับนั้น การเตรียมพร้อมบุคลากรทุกระดับ ให้ทำงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกัน และสามารถเชื่อมโยงสู่ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของบุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยอาจจะดำเนินการ ดังนี้

๑) วิเคราะห์ภาระงานที่จะดำเนินการและจัดทำรายละเอียดสมรรถนะของบุคลากรแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะบุคลากร ๔ กลุ่มสำคัญ คือ (๑) บุคลากรสนับสนุนทางวิชาการ อาทิ

ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ (๒) ผู้บริหารการศึกษา (๓) ผู้บริหารสถานศึกษา และ (๔) ผู้สอน

๒) ประเมินตรวจสอบระดับสมรรถนะของบุคลากรและจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากร เน้นการพัฒนาในลักษณะการพัฒนาผ่านการเรียนรู้ ฝึกอบรมต่าง ๆ ตามความต้องการ และความจำเป็นในการทำงาน และการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง ร่วมกับบุคลากรกลุ่มอื่น และ นำข้อมูลสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓) พัฒนาบุคลากรอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติการ ในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรงต้องเน้น การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ การเชื่อมโยงสู่การทำงานของตนเอง และการเรียนรู้ร่วมกัน การจัดให้มีพี่เลี้ยงที่พร้อมเรียนรู้ไปด้วยกัน ให้การดูแล ช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการเรียนรู้บนฐานการทำงานพัฒนาผู้เรียนจากบริบทห้องเรียนจริง

๔) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีลักษณะ เป็นผู้เรียนรู้ผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เน้นการบริหารเชิงวิชาการ ที่มีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนา งานวิชาการ ตระหนักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทั้งคุณลักษณะ ๓ ด้าน ค่านิยมร่วม และคุณธรรม โดยตระหนักในการร่วมเรียนรู้และสร้างระบบ กลไก แรงจูงใจ อีกทั้งการจัดระบบการบริหารจัดการ ที่สนับสนุนผู้สอนให้ปฏิบัติงานพัฒนาผู้เรียนอย่างเกิดผล

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ๑) ได้สมรรถนะของบุคลากรทุกกลุ่มเพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนา ๒) ได้ระบบการพัฒนาบุคลากร และ ๓) บุคลากรทุกระดับ มีความตระหนัก ความเข้าใจ และมี คุณลักษณะที่สำคัญพร้อมทำงาน

ภารกิจที่ ๕ การกำกับ ติดตาม ประเมินผล และการสนับสนุน

จุดประสงค์ : เพื่อให้การดำเนินการตามแผนเป็นไปที่กำหนด และหาวิธีให้ความช่วยเหลือ ปรับเปลี่ยนการงานได้อย่างเหมาะสม

แนวทางการดำเนินการ : หลังจากหน่วยงานดำเนินการตามแผนที่กำหนด ซึ่งมีทั้ง ภารกิจเดิม ภารกิจที่ปรับใหม่ และภารกิจใหม่แล้วในระยะหนึ่ง ต้องจัดให้มีระบบและการกำกับ ติดตาม ประเมินผลที่มีจุดเน้นในการทำงานในลักษณะ ดังนี้

๑) กำกับ ติดตาม ประเมินผล มีความเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ของชาติ การศึกษาในระดับนั้น ๆ เน้นบรรยากาศการทำงานที่เป็นไปเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันและ การหาทางช่วยเหลือและสนับสนุนเหมาะสม

๒) จัดระบบ/รูปแบบการกำกับติดตามประเมินผลหลายลักษณะทั้งใช้ทีมงานส่วนกลาง และส่วนพื้นที่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมสื่อสาร มีกระบวนการทำงาน สิ่งที่เป็นปัญหา สิ่งที่เหมาะสม

๓) นำข้อมูลผลการทำงานมาใช้ช่วยแก้ปัญหา และให้การสนับสนุนทรัพยากรที่เหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ๑) ได้ระบบหรือรูปแบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลที่เหมาะสม ๒) ได้ข้อมูลสำคัญสำหรับการปรับ สนับสนุนการทำงาน และ ๓) ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไข

ภารกิจที่ ๖ การนำร่องการทำงานเต็มรูปแบบทุกระบบ

จุดประสงค์ : เพื่อสร้างรูปธรรมในการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นพื้นที่การเรียนรู้ที่สำคัญของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

แนวทางการดำเนินการ : จัดให้มีการดำเนินการนำร่องนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติอย่างเชื่อมโยงเต็มรูปแบบในทุกระดับ ที่จะทำให้เกิดพื้นที่การเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การดำเนินการนำร่องมีลักษณะ (๑) เลือกหน่วยนำร่องที่ครอบคลุมการศึกษาทุกระดับ และ (๒) ดำเนินการนำร่องในประเด็น การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนระบบกลไกต่างๆ สู่การพัฒนา ผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตร การสอนที่นำสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การวัดและประเมินผล รวมทั้งการจัดระบบประเมินคุณภาพการศึกษา โดยในการนำร่องอาจจะมีลักษณะ

- นำร่องเต็มรูปแบบ โดยใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติอย่างเชื่อมโยงเต็มรูปแบบในทุกระดับ
- นำร่องบางส่วนเน้นในลักษณะการปรับในส่วนการจัดการเรียนการสอน การวัด ประเมินผล และ ระบบบริหารวิชาการในแต่ละระดับ ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับหลักสูตรเดิมที่กำหนดไว้ โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก
- นำร่องในส่วนระบบกลไกการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เป็นไปเพื่อการประเมินผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ๑) ได้พื้นที่เรียนรู้ ๒) ได้ข้อมูลบทเรียนสำหรับการทำงานของหน่วยงานในระดับต่าง ๆ และ ๓) ได้ข้อมูลสำคัญสำหรับทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติต่อไป

ภารกิจที่ ๗ การประเมินคุณภาพการศึกษา

จุดประสงค์ : เพื่อตรวจสอบผลการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ

แนวทางการดำเนินการ : เนื่องจากได้มีการกำหนดระบบ กลไกการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนั้นในระยะแรกทุกหน่วยควรดำเนินการตามระบบ และกลไกการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ได้ข้อมูลผลการจัดการศึกษาของหน่วยงานสำหรับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

๒. การปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล

ภารกิจที่ ๑ การปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกโดยใช้หลักสูตรเดิม

จุดประสงค์ : เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและลักษณะตามที่สถานศึกษากำหนดเพิ่มเติม โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง

แนวทางการดำเนินการ : ๑) หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบายในการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอน ๒) สถานศึกษาปรับเปลี่ยนเป็นการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกโดยใช้หลักสูตรเดิม เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งในช่วงต้นนี้อาจจะไม่สอดคล้องกับหลักสูตรเดิมที่กำหนดไว้บางส่วนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการ ดังนี้

๑) มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของคุณลักษณะผู้เรียน กับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และลักษณะผู้เรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเดิมและอาจจะกำหนดตัวบ่งชี้ / จุดเน้นเพิ่มเติม

๒) การจัดการเรียนรู้ต้องเน้นการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่มีการระบุว่าคุณเรียนจะทำอะไรได้ในเงื่อนไขใด และกำหนดเกณฑ์/ ระดับคุณภาพในการปฏิบัติ และนำมาใช้ในการออกแบบการสอนที่มีลักษณะ ดังนี้

(๑) มุ่งให้เกิดคุณลักษณะสำคัญ และนำสู่การเกิดสมรรถนะโดยการใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน

(๒) เน้นการบูรณาการข้ามศาสตร์

(๓) เน้นการนำตนเองในการเรียนรู้ เรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียน

(๔) เน้นการเรียนรู้แบบรู้จริง (Mastery Learning)

(๕) เน้นการจัดประสบการณ์/ สถานการณ์ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ฝึกนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ที่ได้เรียนรู้ไปใช้จนเกิดสมรรถนะที่ต้องการ

(๖) เน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน โดยสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้แตกต่างกัน สามารถไปได้เร็ว ช้า (Self Pacing) ตามความถนัดและความสามารถ

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ๑) ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกได้ ๒) ผู้เรียนพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษา

ภารกิจที่ ๒ การปรับเปลี่ยนแนวคิด แนวทางการวัดและประเมินผล

จุดประสงค์ : เพื่อให้มีระบบการวัดและประเมินผล

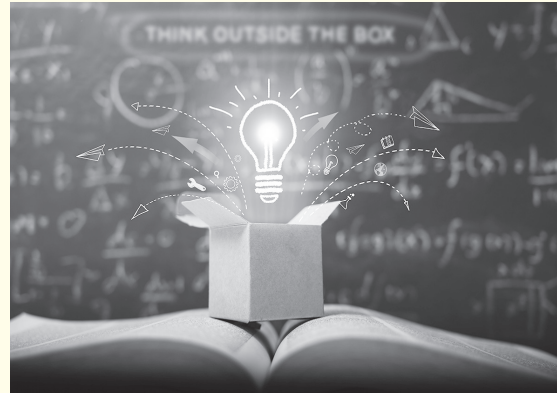
แนวทางการดำเนินการ : ๑) หน่วยงานต้นสังกัด กำหนดนโยบายการปรับเปลี่ยนแนวคิด แนวทาง ระบบ กลไกการวัดและประเมินผล ๒) สถานศึกษาดำเนินการปรับเปลี่ยนแนวคิด ระบบ แนวทางการวัดและประเมินผลที่เป็นไป เพื่อการพัฒนาผู้เรียน และโดยไม่เน้นการจัดลำดับ การแข่งขันและการเปรียบเทียบ มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยมีจุดเน้นดังนี้

(๑) เน้นการวัดและประเมินผลตาม ความพร้อมของผู้เรียน เน้นการวัดสมรรถนะหรือ พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถที่เป็นองค์รวม

(๒) ปรับระบบการรายงานผลการเรียน ที่ระบุสิ่งที่ทำได้ ไม่ใช่เพียงการบอกค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวม

(๓) ใช้ผลการเรียนเพื่อการส่งต่อสู่การศึกษาในชั้นเรียนที่สูงขึ้น ตามความถนัดและความต้องการ โดยอาจจะไม่จำเป็นต้องมีการสอบแข่งขันเข้าเรียนในระดับสูงขึ้น

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : มีระบบการวัดและประเมินผลที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้เรียน

ช่วงที่ ๒ ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติและจัดระบบงาน

เป็นช่วงการทำงานต่อเนื่องหลังจากได้มีการนำข้อมูลการทำงานในช่วงที่ ๑ มาใช้เป็นข้อมูล สำคัญในการทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ และจัด ระบบงานใหม่ให้เชื่อมโยง ต่อเนื่องกันและส่งผลชัดเจนต่อมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่ง มี การดำเนินการเกี่ยวกับการทบทวนมาตรฐาน การบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อนงาน การพัฒนา หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล

๑. การทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ภารกิจ การทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติ

จุดประสงค์ : เพื่อทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติและใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับชุดใหม่

แนวทางการดำเนินการ :

๑) ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลจากการดำเนินการนำร่องในลักษณะต่าง ๆ ข้อมูลจากการกำกับ ติดตามและประเมินผล ของหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลจากการกำหนดนโยบาย

ยุทธศาสตร์และจุดเน้นในการจัดการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะข้อมูลจากพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่

๒) หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนร่วมกันทบทวนปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา ของชาติซึ่งอาจจะเป็นไปในลักษณะ (๑) เพิ่มเติมประเด็นสำคัญ (๒) ปรับคำให้สื่อความหมาย มากขึ้น (๓) ตัดข้อมูลบางส่วนที่ไม่จำเป็นซ้ำซ้อน สื่อความหมายไม่ตรงกัน และ (๔) อื่น ๆ

๓) หน่วยงานต้นสังกัดทบทวนมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับให้สอดคล้อง กับมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ

๔) สถานศึกษากำหนดตัวบ่งชี้ลักษณะผู้เรียนที่สอดคล้องกับบริบทเพิ่มเติม จากมาตรฐานการศึกษาในระดับนั้น ๆ

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ได้มาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานแต่ละระดับ ที่สอดคล้องกันเข้าใจง่าย เหมาะสม และนำสู่การปฏิบัติ

๒. การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนงาน

ภารกิจที่ ๑ การจัดตั้งคณะทำงานในการดูแลช่วยเหลือ สนับสนุน ประเมินผล

จุดประสงค์: เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานจากหน่วยต่างๆ ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ และเอกชน

แนวทางการดำเนินการ: จัดตั้งคณะทำงานทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือ สนับสนุน และประเมิน ผลที่เน้นการประสานงานให้ความช่วยเหลือ และการส่งต่อผลการดำเนินงานจากระดับการศึกษาหนึ่ง สู่ระดับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ภารกิจสำคัญคือการสร้างเครือข่ายการทำงาน และแลกเปลี่ยน ประสบการณ์

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : มีคณะทำงานดูแลภาพรวมการทำงาน

ภารกิจที่ ๒ การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

จุดประสงค์: เพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่ช่วยในการสร้างความเข้าใจ และรูปธรรมในการทำงาน เพื่อให้เห็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

แนวทางการดำเนินการ : การดำเนินการมีจุดเน้นเช่นเดียวกับช่วงแรกเพียงแต่ในช่วงนี้ มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระ และจุดเน้นเป็นการนำเสนอข้อมูลที่เป็นบทเรียนที่เป็นรูปธรรม จากพื้นที่นำร่องในแง่มุมต่างๆ โดย

๑) จัดทำสื่อหลายรูปแบบนำเสนอข้อมูลรายละเอียดที่มีการอธิบายมาตรฐานการศึกษา ของชาติ มาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับฉบับใหม่ ที่เน้นการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย นำเสนอตัวอย่าง ประกอบที่ชัดเจน เป็นตัวอย่างจากการปฏิบัติจริง

๒) จัดทำแหล่งรวบรวมแนวทางที่สามารถพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจนเข้าถึงง่ายหลากหลาย ซึ่งอาจจะดำเนินการทั้งในลักษณะการจัดทำแนวทาง / นวัตกรรมใหม่ หรือประมวลรวบรวมข้อมูล แนวทางที่ดี ที่เหมาะสมสามารถพัฒนาผู้เรียนและดำเนินการได้เกิดผลในบริบทต่าง ๆ

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ๑) มีสื่อประชาสัมพันธ์ที่แสดงข้อมูลที่เป็นรูปธรรม ๒) ผู้ปฏิบัติงาน เห็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

ภารกิจที่ ๓ การพัฒนาบุคลากร

จุดประสงค์ : เพื่อให้บุคลากรทุกระดับมีความเข้าใจ และเห็นแนวทางการทำงานพัฒนา ผู้เรียนที่ชัดเจน หลากหลายตรงกับความต้องการจำเป็น และความสนใจ

แนวทางการดำเนินการ:การพัฒนาบุคลากร ต้องดำเนินการอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง โดยมีแนวทาง ดังนี้

๑) ทบทวนสมรรถนะของบุคลากรนำสู่ การประเมินตนเอง และวางแผนการพัฒนาบุคลากร

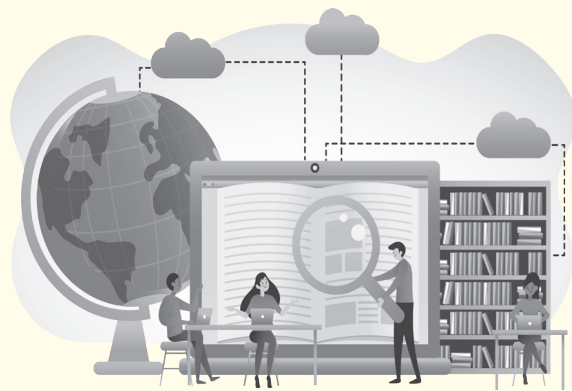
๒) พัฒนาบุคลากรอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะครูผู้สอนเน้นการพัฒนาในหลายลักษณะ

(๑) การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้อย่างแท้จริง และนำสู่การทำงานจริง

(๒) การเรียนรู้ร่วมกัน และการจัดพี่เลี้ยงที่พร้อมเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเน้น การเรียนรู้บนฐานการทำงานพัฒนาผู้เรียนจากบริบทห้องเรียนจริง

๓) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีลักษณะตามสมรรถนะที่กำหนดและเน้น การพัฒนาให้เป็นผู้เรียนรู้ ผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เน้นการบริหารเชิง วิชาการ ที่มีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนางานวิชาการ ตระหนักในการพัฒนาผู้เรียน ให้มีทั้ง (๑) คุณลักษณะ ๓ ด้าน (๒) ค่านิยมร่วม และ (๓) คุณธรรม และตระหนักในการร่วมเรียนรู้ และสร้างระบบ กลไก แรงจูงใจ อีกทั้งการจัดระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนผู้สอนให้ปฏิบัติงาน พัฒนาผู้เรียนอย่างเกิดผล

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ๑) บุคลากรทุกระดับมีความเข้าใจ และเห็นแนวทางการทำงาน ที่ชัดเจน ๒) มีแนวทางการพัฒนาบุคลากรที่หลากหลายตรงกับความต้องการ และประเด็นที่สนใจ พัฒนา

ภารกิจที่ ๔ การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและการสนับสนุน

จุดประสงค์ : เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายโดยมีการช่วยเหลือสนับสนุนอย่างเหมาะสมและใกล้ชิด

แนวทางการดำเนินการ : ดำเนินการกำกับติดตามการทำงานนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติที่เต็มรูปแบบมากขึ้น โดยจัดหน่วยปฏิบัติงานกำกับ ติดตาม ประเมินผลและการสนับสนุนในระดับพื้นที่เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากขึ้น มีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาและสนับสนุนการทำงานได้มากขึ้น โดยเน้นการเชื่อมโยงการปฏิบัติการด้วยเครือข่ายเทคโนโลยีและการจัดทำฐานข้อมูลการปฏิบัติงานที่เข้าถึงง่าย ใช้ในการตัดสินใจในการปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมทันทั่วถึง

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ๑) ได้ระบบ/รูปแบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลในระดับต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสม ๒) ได้ข้อมูลสำคัญสำหรับการปรับระบบงาน และให้การสนับสนุน

ภารกิจที่ ๕ การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา

จุดประสงค์ : เพื่อให้มีระบบการประเมินผลการจัดการศึกษาที่สะท้อนผลการทำงานพัฒนาผู้เรียนที่แท้จริงและเป็นไปเพื่อการพัฒนาการทำงานอย่างชัดเจน

แนวทางการดำเนินการ :

๑) นำข้อมูลมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับมาใช้ในการปรับระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ลักษณะผู้เรียนที่สถานศึกษากำหนด

๒) สถานศึกษากำหนดมาตรฐานเชิงกระบวนการที่สำคัญในการส่งเสริมมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน และเปิดโอกาสให้สถานศึกษา เลือกระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง โดยหน่วยงานกลาง/หน่วยงานต้นสังกัดจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับระบบการประเมิน หน่วยงานและผู้ประเมินที่มีคุณภาพ สำหรับการตัดสินใจเลือกของสถานศึกษา

๓) สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเน้นการจัดระบบกลไกเพื่อส่งเสริม/พัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ที่กำหนด ทั้งการประเมินการศึกษาภายใน และประเมินการศึกษาภายนอก โดยมีลักษณะดังนี้

(๑) การประเมินการศึกษาภายในโดยสถานศึกษาเลือกระบบ / หน่วยงานและผู้ประเมินได้เอง มีการประเมินตนเองปีละ ๑ ครั้ง โดยเน้นการรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ และตัวบ่งชี้ลักษณะผู้เรียนที่สถานศึกษากำหนด และรายงานแนวทางในการพัฒนางาน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาก้าวต่อไป

(๒) การประเมินการศึกษาภายนอก ดำเนินการอย่างน้อย ๔ - ๕ ปีต่อครั้ง โดยสถานศึกษาเลือกระบบ / หน่วยงาน และผู้ประเมินได้เอง ผู้ประเมินส่วนหนึ่งต้องเป็นผู้ที่มาจากองค์กรวิชาชีพ หรือผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ๑) มีระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม ยึดหยุ่นตามบริบท ๒) ได้ข้อมูลสำคัญในการพัฒนางานสู่ความก้าวหน้าในศาสตร์นั้น ๓) การพัฒนา / ปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล

ภารกิจที่ ๑ การพัฒนาหลักสูตร

จุดประสงค์ : เพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่ปรับเปลี่ยนและมีความเหมาะสมกับบริบทสังคมและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

แนวทางการดำเนินการ : หลังจากปรับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรใหม่ ร่วมกับข้อมูลบริบทต่างๆ ตลอดจนปรับกฎ ระเบียบ และเกณฑ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกัน โดยเน้น

๑. ปรับหลักสูตรใหม่ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency Based Curriculum) ที่มีลักษณะดังนี้

๑) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centric) โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด ความพร้อม ความสามารถ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งความเหมาะสมกับบริบทวิถีชีวิต ภูมิสังคม ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรม

๒) เชื่อมโยงกับชีวิตจริง (Real Life) ของผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริง มิได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชาที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา

๓) ยึดสมรรถนะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตเป็นหลักในการจัดการศึกษา โดยมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ในแต่ละระดับการศึกษา

๔) กำหนดระดับความสามารถให้มีความต่อเนื่องกัน โดยใช้ความสามารถที่มีในแต่ละระดับเป็นฐานสำหรับเพิ่มพูนความสามารถในระดับต่อไป

๕) เป็นหลักสูตรฐานปฏิบัติ / ทักษะ (Action / Skill - Oriented) ไม่ใช่หลักสูตรฐานความรู้ (Knowledge - Oriented)

๖) เป็นหลักสูตรที่มุ่งสู่การทำได้ (Able to do) ไม่ใช่หลักสูตรที่มุ่งสู่การรู้ (Able to Know)

๗) เป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติของผู้เรียน มิใช่เพียงการมีความรู้เท่านั้น แต่ต้องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้

๘) เป็นหลักสูตรบูรณาการที่ส่งเสริมการใช้ความรู้ข้ามศาสตร์ (Multidisciplinary) ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม (Holistic)

๙) เป็นหลักสูตรที่ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนสมรรถนะได้ ตามความต้องการของผู้เรียน ครู สังคม และโลก

๑๐) ใช้สมรรถนะเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่นำสู่การกำหนดจุดประสงค์ โดยอาศัยความรู้ ทักษะ เจตคติ เป็นปัจจัยในการเสริมสร้างสมรรถนะ กำหนดสมรรถนะที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นเป้าหมาย แล้วจึงกำหนดเนื้อหา ความรู้ และคุณลักษณะที่จะช่วยให้สมรรถนะนั้นเกิดขึ้น

๒. เน้นจัดหลักสูตรที่หลากหลายยืดหยุ่น ทั้งหลักสูตรระยะยาว และระยะสั้นที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันทีและสามารถกลับมาเรียนต่อยอดที่สถาบัน หรือทางออนไลน์

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ได้หลักสูตรที่เหมาะสม

ภารกิจที่ ๒ การปรับการเรียนการสอน

จุดประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตามเป้าหมาย

แนวทางการดำเนินการ : การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก (Competency Based Learning) โดยเรียนรู้จากการคิด ปฏิบัติ และใช้ความรู้ได้จริงในชีวิต และการแก้ปัญหาเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เน้นการบูรณาการข้ามศาสตร์ เน้นการนำตนเองในการเรียนรู้ การเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียน เน้นการเรียนรู้แบบรู้จริง (Mastery Learning) คือ ผู้เรียนต้องสามารถแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ จึงจะผ่านไปเรียนรู้ในขั้นที่สูงขึ้น เรียนรู้ด้วยตนเอง สอนกันเอง เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ เรียนรู้จากตัวอย่างที่เห็น เรียนรู้จากการทำงาน เรียนรู้จากการพบปะพูดคุย เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้จากการลองผิดลองถูก และเรียนรู้จากเทคโนโลยี จัดการเรียนรู้ในลักษณะการผสมผสาน (Blended Learning) คือ เรียนรู้ทางออนไลน์ และเรียนรู้แบบพบกันในห้องเรียน (Face to Face) เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน นำโปรแกรมทันสมัยที่ทำให้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ เช่น MOOC SkillLane Google ร่วมกับการที่ครูได้ชี้แนะ อำนวยความสะดวก และการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนใช้ความรู้มากขึ้น

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตามเป้าหมาย เกิดสมรรถนะที่กำหนด
ภารกิจที่ ๓ การปรับการวัดและประเมินผลที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน

จุดประสงค์ : เพื่อให้ระบบการวัดและประเมินผลเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

แนวทางการดำเนินการ : มุ่งเน้นการวัดและประเมินผลที่เป็นการวัดประเมินผลฐานสมรรถนะ (Competency Based Assessment) ที่เป็นไปในลักษณะประเมินเพื่อการเรียนรู้ และช่วยเหลือผู้เรียน เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินตนเองและนำตัวเองในการพัฒนาให้ก้าวหน้าในการเรียน ไม่ใช่ผลการวัดในการเปรียบเทียบ แต่เพื่อส่งต่อให้พัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับระดับการเรียนรู้ ลักษณะสำคัญ มีดังนี้

๑) ถือว่าการประเมินผลการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนตามปกติ มีลักษณะเป็นการประเมินแบบ Formative Assessment ที่มีการเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือตามปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

๒) ใช้ประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงและความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance assessment) หรือการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) รวมถึงการประเมินตนเอง (Student Self - assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

๓) ประเมินผลการเรียน โดยให้ผู้เรียนแสดงสมรรถนะหรือพฤติกรรมที่ชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่ ๆ ก่อนที่จะก้าวสู่การเรียนรู้ขั้นต่อไปหากยังไม่ผ่านการทดสอบว่า เกิดสมรรถนะที่ต้องการ ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้และสอนซ่อมเสริม (remedial teaching) ให้ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

๔) ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น สามารถประเมินได้หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน

๕) ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม และเป็นการประเมินความก้าวหน้าตามอัตราของตนเอง ด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน การประเมินจะเป็นไปตามลำดับขั้นที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้องได้รับการซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป

๖) การรายงานผล เป็นการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดและเชื่อมโยงสู่การเข้าสู่การทำงาน / การประกอบอาชีพ และการเรียนต่อในระดับสูงขึ้น

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : มีระบบการวัด และประเมินผลที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีโอกาสพัฒนาตัวเอง และเรียนรู้อย่างเต็มที่

ภารกิจที่ ๔ การจัดสื่อ แหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และงบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้

จุดประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริงผ่านสื่อ เครือข่ายการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้เรียนรู้ได้อย่างง่ายดายทุกที่ทุกเวลา

แนวทางการดำเนินการ : การจัดสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่ โดยต้องจัดสิ่งต่าง ๆ สนับสนุน ดังนี้

๑. สื่อเทคโนโลยี สำหรับการค้นหาความรู้ แทนการบอกความรู้ของคุณ
๒. แหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีความครอบคลุมทั้งสถานที่จริงในการเรียนรู้ สารต่าง ๆ อีกทั้งแหล่งเรียนรู้ / สถานประกอบการที่จะให้ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ และเจตคติไปประยุกต์ใช้จริง
๓. เครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งมีความครอบคลุมทั้งเครือข่ายภายใน และต่างประเทศ อีกทั้งเครือข่ายที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ และผู้รู้ในศาสตร์ / สาขานั้น ๆ สนับสนุนการทำงานของโรงเรียน ในการพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ

๔. งบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้ หมายถึงงบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน รวมทั้งผู้ปกครอง ที่ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาด้วย ซึ่งอาจจะต้องวางระบบการจัดสรรงบประมาณแนวใหม่ ที่มีความเหมาะสมที่เน้นสภาพระดับการพัฒนา บริบทพื้นที่ และปัญหาที่เกิดขึ้น

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น : มีสื่อ แหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และงบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอเหมาะสมกับการพัฒนาตามบริบท

สรุปสาระสำคัญในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

ภาพที่ ๑ แสดงสาระสำคัญในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

ส่วนที่ ๓ แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา

การสังเคราะห์แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติสำหรับประเทศไทยนั้น ได้แบ่งเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา โดยในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา จะแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง คือ

ช่วงที่ ๑ ช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม โดยนำเสนอในเรื่องของ

- ๑) การบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อนงาน
- ๒) การจัดประสบการณ์และการวัดประเมินผล

ช่วงที่ ๒ ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติและจัดระบบงาน โดยนำเสนอในเรื่องของ

- ๑) การทบทวนมาตรฐานการศึกษา
- ๒) การบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อน
- ๓) การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล

ส่วนที่ ๔ แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ นั้น เป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาแต่ละระดับและแต่ละประเภทการศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา โดยในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา จะแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงที่ ๑ ช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม ช่วงที่ ๒ ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติและจัดระบบงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ : การศึกษาปฐมวัย

ช่วงที่ ๑ ช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม

สาระเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติระดับการศึกษาปฐมวัยในช่วงที่ ๑ ที่เป็นช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม มีรายละเอียด ดังนี้

๑. การบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อนงาน

ประเด็นที่ ๑ การสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

แนวคิด : การสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลที่ช่วยสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ จะส่งผลต่อการสร้างความพร้อมในการปฏิบัติงาน

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) จัดทำฐานข้อมูลและแหล่งข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ที่มีรายละเอียดที่ชัดเจน เข้าถึงง่าย สำหรับผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ

๒) ร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกันของทุกหน่วยงาน / องค์การ

๓) ร่วมกันกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติเพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา

๑) วางแผนสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักถึงความสำคัญและการนำมาตรฐาน การศึกษาระดับชาติที่เป็นผลลัพธ์ด้านเด็กปฐมวัยและมาตรฐานที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปฏิบัติให้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ดูแลเด็ก พี่เลี้ยงเด็ก บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง

๒) จัดตั้งคณะทำงานที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อประสานงานสร้างความเข้าใจส่งเสริม กำกับ ติดตาม หน่วยงานต่าง ๆ และสถานศึกษา

ประเด็นที่ ๒ การเตรียมพร้อมบุคลากร

แนวคิด : การเตรียมพร้อมบุคลากรทุกระดับให้มีความตระหนัก ความเข้าใจและมี คุณลักษณะที่พร้อมทำงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกัน มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติงาน ในช่วงต้น

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปตาม เป้าหมายที่กำหนดนั้นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด คือ การเตรียมพร้อมบุคลากรทุกระดับให้ทำงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกัน และสามารถเชื่อมโยงสู่ความก้าวหน้า ในการปฏิบัติงาน โดยดำเนินการ ดังนี้

๑. กำหนดสมรรถนะที่สำคัญในการปฏิบัติงานของบุคลากร และผู้สอนในระดับ ปฐมวัย

๒. ประเมิน ตรวจสอบระดับสมรรถนะของบุคลากร และจัดทำแผนการพัฒนา ดำเนินการใน ๒ ลักษณะ คือ ๑) การพัฒนาผ่านการเรียนรู้ ฝึกอบรมต่าง ๆ ตามความต้องการ และ ๒) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง ร่วมกับบุคลากรกลุ่มอื่น และนำข้อมูลสู่การพัฒนางาน อย่างต่อเนื่อง

๓. จัดให้มีทีม Coaching & Mentoring ให้การดูแล ช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยเน้น การเรียนรู้บนฐานการทำงานพัฒนาเด็กจากบริบทห้องเรียนจริง

๔. พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีลักษณะเป็นผู้นำวิชาการให้สามารถทำหน้าที่พัฒนา บุคลากรปฐมวัยอย่างเข้มข้น ต่อเนื่องตามมาตรฐานที่กำหนด

ประเด็นที่ ๓ การประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก

แนวคิด : การวางระบบการพัฒนาคุณภาพ และประเมินผลเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และใช้เป็นข้อมูลผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ในการวางแผนการพัฒนาสถานศึกษาในโอกาสต่อไป

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด : จัดระบบการทำงานร่วมกันในระดับนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยบูรณาการและตรวจสอบความสอดคล้องของมาตรฐาน การศึกษาปฐมวัยทุกหน่วยงาน สู่การกำหนดเป้าหมายที่มีความสอดคล้องกันระหว่างหน่วยประเมิน คุณภาพภายนอกกับการประกันคุณภาพภายใน และการปฏิบัติงานพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา

สถานศึกษา

๑. สถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็ก และศูนย์รับเลี้ยงดูแลเด็กปฐมวัยทุกแห่ง ดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ที่สอดคล้อง กับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ วางระบบการบริหารจัดการศึกษา โดยการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินงาน มีการตรวจสอบ ประเมิน คุณภาพ และการรายงานคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กให้เป็นไปตามเป้าหมาย ของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดกำหนด

๒. มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก (สมศ.) เพื่อการตรวจสอบคุณภาพการ จัด การศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน

ประเด็นที่ ๔ การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

แนวคิด : การกำกับ ติดตาม และประเมินผลที่เหมาะสมทำให้ได้ข้อมูลสำคัญ ในการแก้ปัญหา ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยให้เป็นไปตามมาตรฐาน ที่กำหนด

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

จัดให้มีหน่วยงานสนับสนุน การจัดทำระบบการสนับสนุน การกำกับติดตาม ประเมินผล เพื่อการดำเนินการ ดังนี้

๑. มีการนิเทศกำกับติดตามการดำเนินการนำมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

๒. พัฒนาผู้ทำหน้าที่ กำกับ ติดตาม ประเมินผลให้มีความเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับ มาตรฐานการศึกษา และทำหน้าที่อย่างกัลยาณมิตร

๓. จัดทำฐานข้อมูลจากการกำกับติดตาม และประเมินผล และนำไปใช้ในการแก้ปัญหา ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

สถานศึกษา

จัดระบบให้มีการสนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผล ภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง และนำผลกำกับ ติดตาม ประเมินผล มาใช้ในการแก้ปัญหา และพัฒนางาน

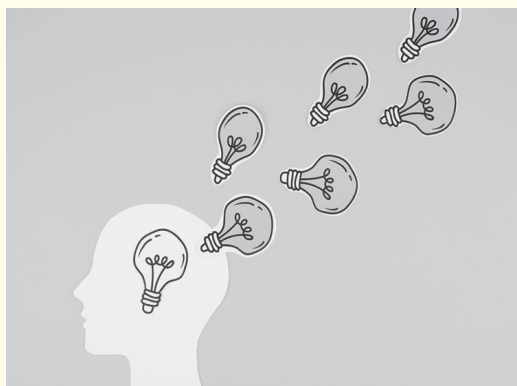
๒. การจัดประสบการณ์ และการวัดประเมินผล

ประเด็นที่ ๑ การจัดประสบการณ์

แนวคิด : การจัดประสบการณ์เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะ ตามมาตรฐานที่กำหนดโดยเน้นการนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

แนวทางการดำเนินการ :

สถานศึกษา : จัดประสบการณ์ให้เด็กได้รับการพัฒนา เรียนรู้ผ่านการเล่น การคิด ปฏิบัติ และให้มีโอกาสสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง การแก้ปัญหาที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เน้นการเรียนรู้ ตามความสามารถของผู้เรียนให้มีพัฒนาการรอบด้าน ที่สมดุลผ่านกิจกรรมต่างๆ ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และคำตอบที่สงสัยด้วยตนเอง สามารถปฏิบัติสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเองตามพัฒนาการแต่ละช่วงวัย

ประเด็นที่ ๒ การวัดและประเมินผล

แนวคิด : การวัดและประเมินผลที่เน้น พัฒนาการเด็กตามหลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในโอกาสต่อไป

แนวทางการดำเนินการ :

สถานศึกษา

๑. ครู และผู้ปกครองร่วมกันประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยการบูรณาการประเมินผลตามมาตรฐาน การศึกษาโดยเน้นการประเมินสภาพจริง

๒. จัดทำรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนในลักษณะพัฒนาการที่เป็นข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ระบุว่าสามารถทำอะไรได้ในระดับใด โดยมีการนำข้อมูลเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ปกครอง และส่งต่อให้ผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อเชื่อมโยงการพัฒนา สร้างความพร้อมแก่ ผู้เรียนก่อนเรียนในระดับต่อไป

ช่วงที่ ๒ ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติและจัดระบบงาน

สาระเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยในช่วงที่ ๒ ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติและจัดระบบงาน

๑. การทบทวนมาตรฐานการศึกษา

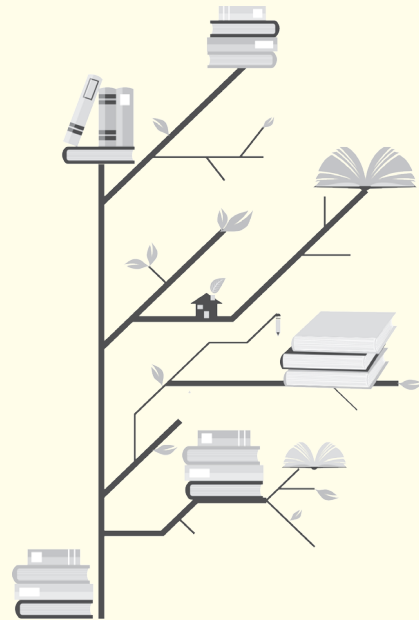
ประเด็น : การทบทวนมาตรฐานการศึกษา

แนวคิด : การทบทวนมาตรฐานการศึกษาเป็นระยะโดยใช้ข้อมูลจากการปฏิบัติงานจะทำให้มีมาตรฐานการศึกษาที่เหมาะสมในการทำงาน

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด : จัดตั้งคณะทำงาน ทบทวนมาตรฐานการศึกษา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ โดยเพิ่มเติมลักษณะสำคัญตามบริบท จุดเน้น และลักษณะผู้เรียน และพัฒนาการตามช่วงวัย

สถานศึกษา : จัดทำมาตรฐานระดับสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย โดยเพิ่มเติมลักษณะสำคัญตามบริบท สิ่งแวดล้อม จุดเน้น ลักษณะผู้เรียน และพัฒนาการตามช่วงวัย

๒. การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนงาน

ประเด็นที่ ๑ การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

แนวคิด : การประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อสร้างความตระหนัก ความเข้าใจที่ชัดเจนและรูปธรรมในการทำงานจะทำให้สามารถปฏิบัติงานในการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

การดำเนินการมีจุดเน้นเช่นเดียวกับช่วงแรกเพียงแต่ในช่วงนี้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระ และจุดเน้นเป็นการนำเสนอข้อมูลที่เป็นบทเรียนที่เป็นรูปธรรมจากพื้นที่นำร่อง ในแง่มุมต่าง ๆ

ประเด็นที่ ๒ การพัฒนาบุคลากร

แนวคิด : การพัฒนาบุคลากรควรดำเนินการอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติการในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง บุคลากรที่มีความเข้าใจ และเห็นแนวทางการทำงาน พัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม จากการเรียนรู้ร่วมกัน บนฐานการทำงานพัฒนาผู้เรียนจากบริบทห้องเรียนจริงย่อมปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

๑. ทบทวนสมรรถนะของบุคลากร นำสู่การประเมินตนเอง และนำสู่การวางแผนการพัฒนา

๒. การพัฒนาครูผู้สอนเน้นการพัฒนาในหลายลักษณะทั้ง ๑) การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ๒) การเรียนรู้ร่วมกัน และการจัดพี่เลี้ยงที่พร้อมเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการเรียนรู้บนฐานการทำงานพัฒนาผู้เรียนจากบริบทห้องเรียนจริง

๓. พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารเชิงวิชาการ ที่มีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนางานวิชาการ ตระหนักในการพัฒนาผู้เรียน และตระหนักในการร่วมเรียนรู้ และสร้างระบบ กลไก แรงจูงใจ อีกทั้งการจัดระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนผู้สอนให้ปฏิบัติงานพัฒนาผู้เรียนอย่างเกิดผล

ประเด็นที่ ๓ การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและส่งเสริม สนับสนุน

แนวคิด : การประเมินคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมจะสะท้อนผลการทำงานพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการทำงานของหน่วยงาน

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) ร่วมวางแผนในกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของหน่วยงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เข้าใจง่าย เป็นเป้าหมายเดียวกัน

๒) เปิดโอกาสให้สถานศึกษา เลือกระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง โดยหน่วยงานกลาง / หน่วยงานต้นสังกัดจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับระบบการประเมิน หน่วยงาน และผู้ประเมินที่มีคุณภาพ

สถานศึกษา

๑) นำข้อมูลมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยมาใช้ในการปรับระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนดตัวบ่งชี้ลักษณะผู้เรียน และกำหนดมาตรฐานเชิงกระบวนการที่สำคัญในการส่งเสริมมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

๒) พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการจัดระบบ กลไก เพื่อส่งเสริม / พัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ที่กำหนด ทั้งการประเมินการศึกษาภายใน และประเมินการศึกษาภายนอก ดังนี้

(๑) การประเมินการศึกษาภายในโดยสถานศึกษาเลือกระบบ / หน่วยงาน และผู้ประเมินได้เอง มีการประเมินตนเองปีละ ๑ ครั้ง โดยรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ และตัวบ่งชี้ลักษณะผู้เรียนที่สถานศึกษากำหนด และรายงานแนวทางในการพัฒนางานในโอกาสต่อไป เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาก้าวต่อไป

(๒) การประเมินการศึกษาภายนอก อย่างน้อย ๔ - ๕ ปีต่อครั้ง โดยสถานศึกษาเลือกระบบ / หน่วยงาน และผู้ประเมินได้เอง ผู้ประเมินส่วนหนึ่งต้องเป็นผู้ที่มาจากองค์กรวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการศึกษาระดับปฐมวัย

๓. การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล

ประเด็นที่ ๑ การพัฒนาหลักสูตร

แนวคิด : เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นกรอบในการพัฒนาผู้เรียนเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเหมาะสมกับบริบทสังคม

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้อง : นำมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการพัฒนา / ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสม

สถานศึกษา : พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นหลักสูตรที่เน้นพัฒนาการ ๔ ด้าน และส่งเสริมให้เกิดสมรรถนะในช่วงวัยต่าง ๆ และกำหนดคุณลักษณะผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและบริบทของชุมชน สังคม ท้องถิ่น

ประเด็นที่ ๒ การจัดประสบการณ์

แนวคิด : การจัดประสบการณ์เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนดโดยเน้นการนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

แนวทางการดำเนินการ :

สถานศึกษา : จัดประสบการณ์ให้เด็กได้รับการพัฒนา เรียนรู้ผ่านการเล่น การคิด ปฏิบัติ และให้มีโอกาสสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริงการแก้ปัญหาเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เน้นการเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียนให้มีพัฒนาการรอบด้านที่สมดุลผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมการแสวงหาความรู้และคำตอบที่สงสัยด้วยตนเอง สามารถปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองตามพัฒนาการแต่ละช่วงวัย

**ประเด็นที่ ๓ การจัดงบประมาณ สื่อ ของเล่น แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สภาพแวดล้อม
ในและนอกห้องเรียน ลานสนับสนุนการเรียนรู้อื่นๆ**

แนวคิด : การจัดสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้
ในโลกยุคใหม่ ที่จะพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพในช่วงวัย

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

จัดสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ ดังนี้

๑) จัดสื่อเทคโนโลยี มุมประสบการณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียน

๒) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน นอกโรงเรียน สนามเด็กเล่นที่ปลอดภัย

๓) พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณแนวใหม่ ที่มีความเหมาะสมกับสภาพการพัฒนา
และบริบทพื้นที่ และปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

ประเด็นที่ ๔ การวัดและประเมินผล

แนวคิด : การวัดและประเมินผลที่เน้นพัฒนาการเด็กตามหลักสูตรและนำผลการประเมิน
ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในโอกาสต่อไป

แนวทางการดำเนินการ :

สถานศึกษา

๑) ครู และผู้ปกครองร่วมกันประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้
และสภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยการบูรณาการประเมินผลตามมาตรฐาน
การศึกษาโดยเน้นการประเมินสภาพจริง

๒) จัดทำรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนในลักษณะพัฒนาการที่เป็นข้อมูล
เชิงคุณลักษณะระบุว่าสามารถทำอะไรได้ในระดับใด โดยมีการนำข้อมูลเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง
โดยเฉพาะผู้ปกครองและส่งต่อให้ผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อเชื่อมโยงการพัฒนา
สร้างความพร้อมแก่ผู้เรียนก่อนเรียนในระดับต่อไป

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ : การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ช่วงที่ ๑ ช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม

สาระเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงที่ ๑ ที่เป็นช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม มีรายละเอียด ดังนี้

๑. การบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อนงาน

ประเด็นที่ ๑ การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจและสร้างความตระหนัก

แนวคิด : เพื่อสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมทั้งเผยแพร่ ข้อมูลที่ช่วยในการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และสร้างความพร้อมในการปฏิบัติงาน

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑. จัดทำมโนทัศน์สำคัญ (Key Concept)

ของมาตรฐานการศึกษาของชาติและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ เพื่ออธิบาย ขยายความและสร้างความกระจ่าง ป้องกันการตีความที่คลาดเคลื่อน รวมทั้งการให้กรอบคิด ของคำสำคัญทั้งหมดที่ระบุในมาตรฐานการศึกษา ของชาติ โดยเปิดโอกาสให้สามารถแสดงความคิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์ได้

๒. สร้างการรับรู้และความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยจัดทำสื่อนำเสนอ ข้อมูลรายละเอียดที่มีการอธิบายความหมายและลักษณะมาตรฐานการศึกษาของชาติ / ผลลัพธ์ แต่ละด้านย่อย ๆ ในแต่ละระดับที่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบที่ชัดเจน ผ่านสื่อ หลายรูปแบบ

๓. จัดหน่วยหรือคณะผู้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ของทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในลักษณะของศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ (War room) ในส่วนกลาง หรือจุดใหญ่ ๆ ในภูมิภาค เป็นศูนย์ที่ทำเหมืองข้อมูล (Data Mining) เพื่อประโยชน์ทั้งในด้านการสร้างความเข้าใจในมาตรฐานการศึกษาของชาติ และใช้ประกอบการ ดำเนินงานทั้งระบบ

๔. กำหนดภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้จัดทำแหล่งรวบรวมแนวทางที่สามารถพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติแต่ละด้านย่อยๆ ในแต่ละระดับที่ชัดเจน เข้าถึงง่าย หลากหลาย สำหรับผู้สนใจและสถานศึกษาโดยอาจจะดำเนินการทั้งในลักษณะการจัดทำแนวทางที่สามารถพัฒนาผู้เรียนขึ้นใหม่ หรือรวบรวมประมวลข้อมูลแนวทางที่ดี ซึ่งสามารถพัฒนาผู้เรียนและดำเนินการได้เกิดผลแล้วในบริบทต่าง ๆ เน้นให้เห็นรูปธรรมของการปฏิบัติที่ชัดเจน สำหรับใช้ในการสื่อสารสร้างความเข้าใจ

๕. สร้างศูนย์ตอบปัญหาเร่งด่วนแบบศูนย์ Hot Line ทั้งระบบโทรศัพท์หรือออนไลน์ รวมทั้งมีระบบเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำเป็นระบบการตอบคำถามที่พบบ่อย (FAQ : Frequently Asked Questions) และใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการออกแบบการสื่อสารและวางแผนการพัฒนา

๖. จัดกลุ่มผู้รับข้อมูลเป็นกลุ่ม (Customer Segmentation) เพื่อให้สามารถออกแบบรูปแบบการสื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งระดับผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนช่วงวัยต่าง ๆ ผู้ปกครอง และผู้สนใจทั่วไป รวมทั้งสามารถจัดตามลักษณะการจัดการศึกษา เช่น ระดับการจัดการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา พื้นที่และบริบทของสถานศึกษา

๗. ออกแบบรูปแบบการสื่อสารใหม่ สนับสนุนครู นักการศึกษาหรือนักเรียนที่มีความสนใจและมีคุณสมบัติเป็น Influencer หรือ “ผู้ทรงอิทธิพลบนโลกโซเชียล” ได้แก่ บล็อกเกอร์ ยูทูบเบอร์ อินสตราแกรมเมอร์ที่มีความสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ มีอิทธิพลโน้มน้าวใจให้กลุ่มเป้าหมายให้มาเรียนรู้ และร่วมสร้างสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ

๘. สร้างกระแสดูความสนใจในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการสร้างคลิปหรือรายการโทรทัศน์ที่เป็นรายการต่อเนื่องที่ส่งผลให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายและเห็นแนวทางที่เป็นรูปธรรม

สถานศึกษา : สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในความสำคัญของการมีมาตรฐานการศึกษาระดับชาติที่เป็นคุณลักษณะของผู้เรียนให้แก่ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง โดยการประชุมชี้แจงและใช้สื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ

ประเด็นที่ ๒ การวิเคราะห์งาน / กำหนดเป้าหมาย แผนกลยุทธ์ และระบบการประกันคุณภาพ

แนวคิด : การวิเคราะห์และเชื่อมโยงมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่การทำงานเดิมอย่างสอดคล้องและต่อเนื่อง ผ่านการกำหนดเป้าหมายที่มุ่งผลลัพธ์และนำมาพัฒนาเป็นแผนกลยุทธ์ จะทำให้การทำงานมีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงและเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานสนับสนุนต่างๆ และสถานศึกษา : ในช่วงต้นการทำงานนั้น หน่วยงานต่างๆ อาจจะต้องทำงานบางอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้องผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องหลายส่วน งานบางส่วนไม่สามารถปรับเปลี่ยนอย่างเต็มรูปได้

ในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้น ในช่วงนี้การทำงานจะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป เรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนอย่างเต็มรูปแบบในโอกาสต่อไป โดยการดำเนินการควรมีลักษณะ ดังนี้

๑) จัดตั้งคณะทำงานศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติอย่างละเอียด ชัดเจน โดยเฉพาะความหมายของมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ครบถ้วน และนำสู่การวิเคราะห์นโยบาย/ภารกิจที่หน่วยงานดำเนินการ โดยเชื่อมโยงการทำงานหรือเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้าง/องค์การการขับเคลื่อนงานใหม่ที่จะพัฒนาขึ้น ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

๒) ใช้ระบบการทำธรรมนูญโรงเรียน (School Charter) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระบบประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งแผนที่นำทาง (Roadmap) ในการทำงาน รวมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบให้สอดคล้องประสานกันให้ดำเนินการต่อเนื่องและรับประกันความเสี่ยง (Risk Management)

๓) กำหนดเป้าหมายที่มุ่งผลลัพธ์และนำมาพัฒนาเป็นแผนกลยุทธ์ โดยนำหลักการบริหารแบบ OKRs (Objectives and Key Results) มาประยุกต์ใช้ โดยมีกระบวนการที่สำคัญ ๔ ขั้นตอน คือ

(๑) มีการตั้งเป้าหมายผ่านการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เป็นตัวชี้วัดในเชิงคุณภาพ ในทุกระยะขององค์กร ทั้งในระดับองค์กร ส่วนงาน และระดับบุคคล

(๒) มีการกำหนดผลลัพธ์ในแต่ละเป้าหมายในลักษณะของตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ ที่สามารถระบุเป็นจำนวนได้ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งอย่างเป็นรูปธรรม

(๓) การลงมือปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานที่วางเอาไว้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์

(๔) มีการประเมินผล โดยการให้ข้อมูลป้อนกลับไปยังระดับผู้บริหารเพื่อสะท้อนศักยภาพและความเป็นไปได้ในการบรรลุผลลัพธ์ อันจะเป็นการช่วยกันวิเคราะห์ พิจารณาในการกำหนดทิศทางหรือแก้ไขในรายละเอียดของวัตถุประสงค์ เพื่อการตั้งเป้าหมายใหม่ และให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ในระดับที่น่าพอใจของบุคลากรในทุกระดับขององค์กรต่อไป

๔) นำข้อมูลมาจัดทำแผนการทำงาน โดยมีการดำเนินการ ๓ ลักษณะ คือ

(๑) ภารกิจที่มีความสอดคล้องในการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาในระดับนั้นที่ดำเนินการโดยตรง ควรดำเนินการต่อเนื่องและอาจจะเพิ่มความชัดเจน เข้มข้นของกิจกรรมและการดำเนินงาน รวมทั้งจัดงบประมาณสนับสนุนให้มากขึ้น

(๒) ภารกิจที่มีความสอดคล้องในการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาระดับนั้นค่อนข้างน้อย ควรปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินการให้เหมาะสมมากขึ้น หรือลดดำเนินการ

(๓) กำหนดนโยบาย / จัดการกิจใหม่ พัฒนาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาในระดับนั้น

(๔) จัดทำแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน นำสู่การติดตามผลการทำงาน และให้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนการทำงานในช่วงต่อไป

ประเด็นที่ ๓ การกำกับ ติดตาม ประเมินผล และการสนับสนุน

แนวคิด : การกำกับ ติดตาม ประเมินผล ส่งผลให้การดำเนินการตามแผนเป็นไปตามที่กำหนด และได้ข้อมูลสำคัญในการให้ความช่วยเหลือเพื่อการปรับเปลี่ยนการทำงานได้อย่างเหมาะสม

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

จัดให้มีระบบการสนับสนุน และการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ที่มีลักษณะดังนี้

๑) กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการสนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผล ให้ชัดเจน

๒) จัดระบบ / รูปแบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลหลายลักษณะ ทั้งใช้ทีมงานส่วนกลาง และส่วนพื้นที่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมสื่อสาร เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ ทั้งกระบวนการทำงาน สิ่งที่เป็นปัญหา สิ่งที่เหมาะสม และบทเรียนสำคัญ

๓) นำเสนอผลการดำเนินการที่ส่วนกลางสามารถกำกับและติดตามข้อมูลได้ และส่วนที่เป็นสถานศึกษาต่าง ๆ สามารถรายงานผลการดำเนินการของตนเองได้ โดยใช้แนวคิดแบบ C - site Report การสื่อสารเรื่องการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติด้วยวิธีการและการตีความแบบต่าง ๆ โดยใช้แผนที่เป็นตัวช่วยให้สามารถเลือกการเข้าถึงได้ง่ายในลักษณะ Application

๔) พัฒนาแนวทางในการเชื่อมโยงกับการทำงานปกติ เช่น ระบบการเลื่อนวิทยฐานะ

หน่วยสนับสนุน

๑) จัดระบบให้มีการสนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผล สถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

๒) พัฒนาผู้ทำหน้าที่กำกับ ติดตาม ประเมินผล ให้ความเข้าใจแนวคิด แนวทาง และการนำไปใช้ในการทำงานที่ชัดเจน โดยดำเนินการในลักษณะการเน้นบรรยากาศการทำงานที่เป็นไปเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันและการหาทางช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างเหมาะสม

๓) สร้างกลไกเพื่อหนุนให้เกิดการนำมาตรฐานการศึกษาไปใช้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อหนุนเสริมการทำงานของสถานศึกษาโดยใช้แนวคิด “สาธารณะศึกษา” ที่เป็นการศึกษาเรียนรู้รูปแบบหลากหลาย

๔) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันในหลากหลายมิติ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนี้

(๑) ระดับองค์กรหรือสถานศึกษา พัฒนาให้เกิดการสร้างทีมทำงาน (Work team) และชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practices) ให้นำประสบการณ์และความรู้มาแลกเปลี่ยนกัน

(๒) ระดับระหว่างสถานศึกษาในพื้นที่และข้ามเขตพื้นที่ในโลกออนไลน์ สนับสนุนให้ตั้งกลุ่มเครือข่าย (Social Network) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินการ

สถานศึกษา

๑) จัดระบบให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

๒) ทำงานเชื่อมโยงกับระบบสนับสนุนจากภายนอกจากระดับนโยบาย เพื่อช่วยในการพัฒนางานภายในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

๓) กำหนดบทบาทและภารกิจที่ชัดเจนให้คณะกรรมการสถานศึกษา คณะพัฒนาบริหารงานวิชาการและหลักสูตรระดับสถานศึกษาในการกำกับติดตามและสนับสนุนการดำเนินการ

๔) พัฒนาระบบการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างครูและผู้ปกครอง (Parent and Teachers association : PTA) เพื่อช่วยสนับสนุนการทำงาน

๕) ประยุกต์ใช้แนวคิดโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership school) ให้ภาครัฐเอกชนมาร่วมเรียนรู้ และหนุนเสริมการทำงาน โดยให้สามารถเป็นส่วนหนึ่งของระบบ ความรับผิดชอบต่อสังคมในองค์กร (Social Cooperate Responsible : CSR) ที่เชื่อมโยงกับมาตรการทางภาษีและภาพลักษณ์ขององค์กร

๖) ส่งเสริมให้สถาบันครุศาสตร์ / ศึกษาศาสตร์ในพื้นที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนทางวิชาการ (Learning Support) ที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (Continuing Professional Development)

ประเด็นที่ ๔ การสร้างระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก

แนวคิด : การมีระบบประกันคุณภาพที่มีความสอดคล้องกันระหว่างการประเมินคุณภาพภายนอกกับการประกันคุณภาพภายใน จะช่วยพัฒนาการศึกษา และช่วยลดภาระงาน ด้านเอกสารที่ซ้ำซ้อนและมีปริมาณมาก

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

ประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และสร้างความสอดคล้องระหว่างหน่วยประเมินคุณภาพภายนอกกับการประเมินคุณภาพภายใน โดยการพัฒนากลไกเกณฑ์การประเมินที่เป็นเกณฑ์เดียวกัน ซึ่งอาจใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพ

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) จัดให้มีทีมงาน/หน่วยงานทำงานในลักษณะการประสานงาน สนับสนุนการทำงานในภาพรวม รวมทั้งติดตามผล ถอดบทเรียน เพื่อการนำองค์ความรู้มาใช้ในการทำงานในช่วงต่อไป โดยทีมงานครอบคลุมทั้งผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติงานในลักษณะต่างๆ จากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะบุคลากรจากสถาบันอุดมศึกษา และองค์กร / ภาคส่วนอื่น ๆ

๒) จัดให้มีการนำร่องการทำงานในประเด็นต่อไปนี้ ๑) การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนระบบกลไกต่าง ๆ สู่การพัฒนาผู้เรียน ๒) การพัฒนาหลักสูตรการสอนที่นำสู่การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติ และการวัดและประเมินผล ๓) การจัดระบบประเมินคุณภาพของหน่วยงาน โดยอาจจะดำเนินการในลักษณะ ดังนี้

- ดำเนินการนำร่องเต็มรูปแบบ โดยใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติอย่างเชื่อมโยงเต็มรูปแบบในทุกระดับ

- ดำเนินการนำร่องในลักษณะการปรับในส่วนการจัดการเรียนการสอน การวัด ประเมินผล และระบบบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาในระดับ ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับหลักสูตรเดิมที่กำหนดไว้ โดยเน้นการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

- นำร่องในส่วนระบบกลไกการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เป็นไปเพื่อการประเมินผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

ประเด็นที่ ๖ การเตรียมพร้อมบุคลากร

แนวคิด : บุคลากรที่มีความตระหนัก ความเข้าใจ และมีคุณลักษณะสำคัญจะทำให้มีความพร้อมทำงานอย่างต่อเนื่องเกิดผลตามเป้าหมาย

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา

ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น การเตรียมพร้อมบุคลากรทุกระดับ ให้ทำงานอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกัน และสามารถเชื่อมโยงสู่ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยอาจจะดำเนินการ ดังนี้

๑) วิเคราะห์ภาระงานที่จะดำเนินการ และจัดทำรายละเอียดสมรรถนะของบุคลากรแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะ ๔ กลุ่มสำคัญ คือ ๑) บุคลากรสนับสนุนทางวิชาการ / ศึกษานิเทศก์ / นักวิชาการ ๒) ผู้บริหารการศึกษา (ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา) ๓) ผู้บริหารสถานศึกษา และ ๔) ผู้สอน

๒) ประเมินตรวจสอบระดับสมรรถนะของบุคลากรและจัดทำแผนการพัฒนาดำเนินการ ๒ ลักษณะ คือ ๑) การพัฒนาผ่านการเรียนรู้ ผูกอบรมต่าง ๆ ตามความต้องการ และ ๒) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง ร่วมกับบุคลากรกลุ่มอื่น และนำข้อมูลสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓) พัฒนาบุคลากรอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติการในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรงต้องเน้น ๑) การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ๒) การเชื่อมโยงสู่การทำงานของตนเองและการเรียนรู้ร่วมกัน ๓) การจัดให้มีพี่เลี้ยงที่พร้อมเรียนรู้ไปด้วยกัน ให้การดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการเรียนรู้บนฐานการทำงานพัฒนาผู้เรียนจากบริบทห้องเรียนจริง

๔) สร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

(๑) สร้างเงื่อนไขและวัฒนธรรมเพื่อกระตุ้นให้ครูเกิดการทำงานร่วมกันอย่างมืออาชีพ การสังเกต การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการให้คำปรึกษาระหว่างครู

(๒) ให้คุณค่าครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนและมีการสอนที่ดีเยี่ยมและใช้ประโยชน์จากการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาครูระหว่างทำงานด้านการสอน

(๓) พัฒนาช่องทางการเรียนรู้สำหรับครูผ่านออนไลน์

๕) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีลักษณะเป็นผู้บริหารเชิงวิชาการที่มีความตระหนักในความสำคัญของการเรียนรู้ สร้างนวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีมีความสามารถในการทำงานเชิงวิชาการ ตระหนักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาในระดับนั้น ๆ ทั้ง ๑) คุณลักษณะ ๓ ด้าน ๒) ค่านิยมร่วม และ ๓) คุณธรรม และตระหนักในการร่วมเรียนรู้และสร้างระบบ กลไก แรงจูงใจ อีกทั้ง การจัดระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนผู้สอนให้ปฏิบัติงานพัฒนาผู้เรียนอย่างเกิดผล

๒. การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกโดยใช้หลักสูตรเดิมและการวัดและประเมินผล

ประเด็นที่ ๑ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกโดยใช้หลักสูตรเดิม

แนวคิด : การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) สร้างความเข้าใจแนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

๒) ให้การสนับสนุน ชี้แนะนำ และช่วยเหลือสถานศึกษาในการดำเนินงาน

สถานศึกษา

กำหนดนโยบาย และแนวทางที่ชัดเจนในการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งอาจจะมีสาระ / แนวทางบางส่วนที่ไม่สอดคล้อง กับหลักสูตรเดิมที่กำหนดไว้ โดยเน้นการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่มีการจัดทำรายละเอียด ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนทั้งการระบุว่าผู้เรียนจะทำอะไรได้ในเงื่อนไขใด และกำหนดเกณฑ์ / ระดับคุณภาพ และนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการสอน ที่มีลักษณะ ดังนี้

- มีการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้อะไร ในการสร้างสมรรถนะนั้นๆ ที่มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์และลดสาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็น ผู้เรียนได้รับความรู้และฝึกใช้ ความรู้ในการทำงาน รวมทั้งพัฒนาคุณลักษณะที่ควรจะต้องมีในการทำสิ่งนั้น ให้ประสบผลสำเร็จได้ในระดับที่กำหนด

- มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะโดยการให้ผู้เรียนมีโอกาใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน

- เน้นการนำตนเองในการเรียนรู้ การเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียน

- เน้นการเรียนรู้แบบรู้จริง (Mastery Learning) คือผู้เรียนต้องสามารถแสดง พฤติกรรมการเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์จึงจะผ่านไปเรียนรู้ในขั้นที่สูงขึ้นต่อไป

- เน้นการจัดประสบการณ์ / สถานการณ์ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ฝึกนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ได้เรียนรู้ไปใช้จนเกิดสมรรถนะที่ต้องการ

- เน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน โดยสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ แตกต่างกันได้ สามารถไปได้เร็ว ช้า (Self Pacing) ตามความถนัดและความสามารถ

ประเด็นที่ ๒ การวัดและประเมินผล

แนวคิด : การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมเป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยไม่เน้นการจัดลำดับ การแข่งขันและการเปรียบเทียบ

แนวทางการดำเนินการ

๑) หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบายการปรับเปลี่ยนแนวคิด แนวทาง ระบบ กลไก การวัดและประเมินผล

๒) สถานศึกษาดำเนินการปรับเปลี่ยนแนวคิด ระบบ แนวทางการวัดและประเมินผล ที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้เรียน และโดยไม่เน้นการจัดลำดับ การแข่งขันและการเปรียบเทียบ มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยมีจุดเน้น ดังนี้

(๑) เน้นการวัดและประเมินผลตามความพร้อมของผู้เรียน เน้นการวัดสมรรถนะ หรือพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถที่เป็นองค์รวม

(๒) ปรับระบบการรายงานผลการเรียนที่ระบุสิ่งที่ทำได้ไม่ใช่เพียงการบอกค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวม

(๓) ใช้ผลการเรียนเพื่อการส่งต่อสู่การศึกษาในชั้นเรียนที่สูงขึ้น ตามความถนัดและความต้องการ โดยอาจจะไม่ต้องมีการสอบแข่งขันเข้าเรียนในระดับสูงขึ้น

ช่วงที่ ๒ ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติและจัดระบบงาน

สาระเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงที่ ๒ ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติและจัดระบบงาน

๑. การทบทวนมาตรฐานการศึกษา

ประเด็น : การทบทวนมาตรฐานการศึกษา

แนวคิด : การทบทวนมาตรฐานการศึกษาเป็นระยะ โดยใช้ข้อมูลจากการปฏิบัติงานจะทำให้มีมาตรฐานการศึกษาที่เหมาะสมในการทำงาน

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

จัดตั้งคณะทำงาน ทบทวนมาตรฐานการศึกษา

และมาตรฐานระดับสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับชาติโดยเพิ่มเติมลักษณะสำคัญตามบริบท สิ่งแวดล้อม จุดเน้น ลักษณะผู้เรียน และพัฒนาการตามช่วงวัย

๒. การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนงาน

ประเด็นที่ ๑ การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

แนวคิด : การสร้างความตระหนัก ความเข้าใจที่ชัดเจนและรูปธรรมในการทำงาน จะทำให้สามารถปฏิบัติงานในการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

การดำเนินการมีจุดเน้นเช่นเดียวกับช่วงแรกเพียงแต่ในช่วงนี้ มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระและจุดเน้นเป็นการนำเสนอข้อมูลที่เป็นบทเรียนที่เป็นรูปธรรมจากพื้นที่นำร่อง ในแง่มุมต่าง ๆ

ประเด็นที่ ๒ การพัฒนาบุคลากร

แนวคิด : การพัฒนาบุคลากรควรดำเนินการอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติการในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง บุคลากรที่มีความเข้าใจ และเห็นแนวทาง

การทำงานพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม จากการเรียนรู้ร่วมกันบนฐานการทำงานพัฒนาผู้เรียนจากบริบทห้องเรียนจริงย่อมปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย

แนวทางการดำเนินการ

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

พัฒนาบุคลากรอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง โดยมีแนวทางดังนี้

๑) ทบทวนสมรรถนะของบุคลากรและนำสู่การประเมินตนเองสู่การวางแผนการพัฒนาตนเอง

๒) จัดระบบกลไกการพัฒนาผู้สอนในหลายลักษณะ ๑) การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ๒) การเชื่อมโยงการทำงานสู่ความก้าวหน้าในการทำงาน ๓) การเรียนรู้ร่วมกัน และ ๔) การจัดพี่เลี้ยงที่พร้อมเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการเรียนรู้บนฐานการทำงานพัฒนาผู้เรียนจากบริบทห้องเรียนจริง

๓) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารเชิงวิชาการ ที่มีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนางานวิชาการ ตระหนักในการพัฒนาผู้เรียน และตระหนักในการร่วมเรียนรู้และสร้างระบบ กลไก แรงจูงใจ อีกทั้งการจัดระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนผู้สอนให้ปฏิบัติงานพัฒนาผู้เรียนอย่างเกิดผล

ประเด็นที่ ๓ การกำกับ ติดตาม ประเมินผล

แนวคิด : การกำกับ ติดตาม ประเมินผลเป็นไปเพื่อการได้รับข้อมูลจากการทำงาน และใช้ข้อมูลในการวางแผนช่วยเหลือสนับสนุนอย่างเหมาะสม ตรงประเด็นสู่เป้าหมายที่กำหนด

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานสนับสนุน

๑. ดำเนินการ กำกับ ติดตาม การทำงานนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติที่เต็มรูปแบบมากขึ้นมีความเป็นกัลยาณมิตร และมีจุดเน้นที่ผลการพัฒนาผู้เรียน

๒. จัดหน่วยปฏิบัติงานกำกับ ติดตาม ประเมินผลและการสนับสนุนในระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากขึ้น โดยเน้นการเชื่อมโยงปฏิบัติการด้วยเครือข่ายเทคโนโลยีและการจัดทำฐานข้อมูลการปฏิบัติงาน เพื่อการปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมทันทั่วทั้งที่มีระบบการทำงานอย่างชัดเจน

๓. นำข้อมูลมาจัดระบบฐานข้อมูล (Big Data) เพื่อใช้พิจารณาปรับปรุง พัฒนางานหรือตัดสินใจอย่างเหมาะสมและมีหลักฐาน (Evidence) ตรวจสอบได้

ประเด็นที่ ๔ การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา

แนวคิด : การประเมินคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมจะสะท้อนผลการทำงานพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการทำงานของหน่วยงานอย่างชัดเจน

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

จัดระบบการประเมินผลการศึกษา ทั้งประเมินการศึกษาภายใน และประเมินการศึกษาภายนอกโดยมีลักษณะ ดังนี้

๑. การประเมินการศึกษาภายในโดยสถานศึกษาประเมินตนเองปีละ ๑ ครั้ง โดยรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา และประเมินผลการพัฒนาทักษะผู้เรียนที่สถาบันกำหนดเพิ่มเติม และรายงานแนวทางในการพัฒนางานในโอกาสต่อไป เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาก้าวต่อไป

๒. การประเมินการศึกษาภายนอก โดยสถานศึกษาที่ดำเนินการได้ดี จัดการตนเองได้สามารถรับการประเมิน ๔ - ๕ ปีต่อครั้ง ส่วนสถานศึกษาที่ยังต้องรับการช่วยเหลือสามารถรับการประเมินถี่ขึ้นตามความต้องการจำเป็นโดยสถานศึกษาเลือกระบบ/หน่วยงาน และผู้ประเมินได้เอง สำหรับผู้ประเมินส่วนหนึ่งต้องเป็นผู้ที่มาจากองค์กรวิชาชีพ หรือผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น และมีระบบการพัฒนาผู้ประเมินอย่างต่อเนื่อง

๓. การพัฒนา / ปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล

ประเด็นที่ ๑ การพัฒนาหลักสูตร

แนวคิด : หลักสูตรที่ดีต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทสังคม การปรับหลักสูตรให้เชื่อมโยงสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาใหม่เป็นปัจจัยสำคัญให้การพัฒนาผู้เรียนมีความต่อเนื่องเชื่อมโยง และผู้เรียนมีลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา

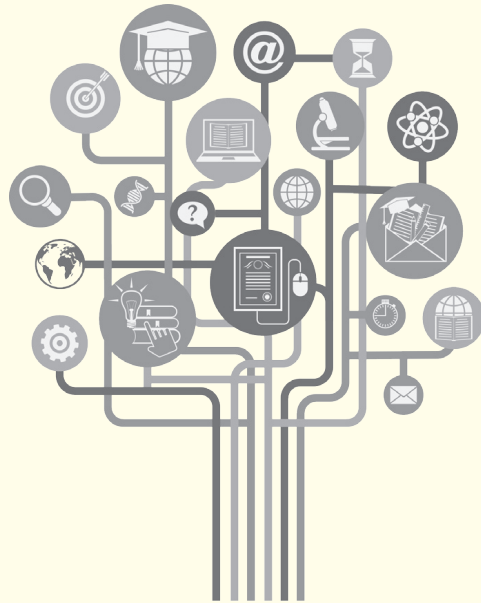
แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ

หลังจากปรับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรใหม่ ร่วมกับข้อมูลบริบทต่าง ๆ ตลอดจนปรับกฎ ระเบียบ และเกณฑ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกัน โดยเน้น

๑) ปรับหลักสูตรใหม่ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency - Based Curriculum) ที่มีลักษณะดังนี้ ๑) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centric) โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด ความพร้อม ความสามารถ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งความเหมาะสมกับบริบทวิถีชีวิตภูมิสังคมชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ๒) เชื่อมโยงกับชีวิตจริง (Real Life) ของผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ

ที่ได้เรียนรู้ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริง มิได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชาที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา ๓) ยึดสมรรถนะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตเป็นหลักในการจัดการศึกษา โดยมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ในแต่ละระดับการศึกษา ๔) กำหนดระดับความสามารถให้มีความต่อเนื่องกัน โดยใช้ความสามารถที่มีในแต่ละระดับเป็นฐานสำหรับเพิ่มพูนความสามารถในระดับต่อไป ๕) เป็นหลักสูตรฐานปฏิบัติ / ทักษะ (Action/Skill - Oriented) ไม่ใช่หลักสูตรฐานความรู้ (Knowledge - Oriented) ๖) เป็นหลักสูตรที่มุ่งสู่การทำได้ (Able to do)

ไม่ใช่หลักสูตรที่มุ่งสู่การรู้ (Able to Know) ๗) เป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติของผู้เรียน มิใช่เพียงการมีความรู้เท่านั้น แต่ต้องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ ๘) เป็นหลักสูตรบูรณาการที่ส่งเสริมการใช้ความรู้ข้ามศาสตร์ (Multidisciplinary) ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม (Holistic) ๙) เป็นหลักสูตรที่ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนสมรรถนะได้ ตามความต้องการของผู้เรียน ครู สังคม และโลก ๑๐) ใช้สมรรถนะเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่นำสู่การกำหนดจุดประสงค์ โดยอาศัยความรู้ ทักษะ เจตคติ เป็นปัจจัยในการเสริมสร้างสมรรถนะ กำหนดสมรรถนะที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ เป็นเป้าหมาย แล้วจึงกำหนดเนื้อหา ความรู้ และคุณลักษณะที่จะช่วยให้สมรรถนะนั้นเกิดขึ้น

๒) เน้นจัดหลักสูตรที่หลากหลายยืดหยุ่น ทั้งหลักสูตรระยะยาว และระยะสั้นที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันทีและสามารถกลับมาเรียนต่อยอดที่สถาบันหรือทางออนไลน์

ประเด็นที่ ๒ การจัดการเรียนการสอน

แนวคิด : การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนจึงต้องมุ่งเน้นให้ได้เรียนรู้จากการคิด ปฏิบัติ และใช้ความรู้ได้จริงในชีวิต และการแก้ปัญหาเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน

แนวทางการดำเนินการ :

สถานศึกษา

สร้างความตระหนัก และจัดระบบการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือให้ครูได้มีความรู้ ความตระหนัก และมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก (Competency Based Learning) โดยเรียนรู้จากการคิด ปฏิบัติ และใช้ความรู้ได้จริงในชีวิต และการแก้ปัญหาเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เน้นการบูรณาการ

ข้ามศาสตร์ เน้นการนำตนเองในการเรียนรู้ การเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียน เน้นการเรียนรู้แบบรู้จริง (Mastery Learning) คือ ผู้เรียนต้องสามารถแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ จึงจะผ่านไปเรียนรู้ในขั้นที่สูงขึ้น เรียนรู้ด้วยตนเอง สอนกันเอง เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ เรียนรู้จากตัวอย่างที่เห็น เรียนรู้จากการทำงาน เรียนรู้จากการพบปะพูดคุย เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้จากการลองผิดลองถูก และเรียนรู้จากเทคโนโลยี จัดการเรียนรู้ในลักษณะการผสมผสาน (Blended Learning) คือ เรียนรู้ทางออนไลน์และเรียนรู้แบบพบกันในห้องเรียน (Face to Face) เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน นำโปรแกรมทันสมัยที่ทำให้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ เช่น MOOC SkillLane Google ร่วมกับการที่ครูได้ชี้แนะ อำนวยความสะดวก และการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนใช้ความรู้มากขึ้น

ประเด็นที่ ๓ การวัดประเมินผล

แนวคิด : การวัดและประเมินผลเป็นไปในลักษณะเพื่อการเรียนรู้ และช่วยเหลือผู้เรียน เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินตนเองและนำตัวเองในการพัฒนาให้ก้าวหน้าในการเรียนไม่ใช่ผลการวัดในการเปรียบเทียบ แต่เพื่อส่งต่อให้มีการพัฒนาที่เหมาะสมกับระดับการเรียนรู้

แนวทางการดำเนินการ :

สถานศึกษา

สร้างความตระหนัก และจัดระบบการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการวัดและประเมินผลที่เป็นการวัดฐานสมรรถนะ (Competency Based Assessment) เป็นไปในลักษณะประเมินเพื่อการเรียนรู้ และช่วยเหลือผู้เรียน เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินตนเองและนำตัวเองในการพัฒนาให้ก้าวหน้าในการเรียน ไม่ใช่ผลการวัดในการเปรียบเทียบ แต่เพื่อส่งต่อให้มีการพัฒนาที่เหมาะสมกับระดับการเรียนรู้ ลักษณะสำคัญ มีดังนี้

๑) ถือว่าการประเมินผลการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนตามปกติ มีลักษณะเป็นการประเมินแบบ Formative Assessment ที่มีการเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือตามปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

๒) ใช้ประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance assessment) หรือการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) รวมถึงการประเมินตนเอง (Student Self - assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

๓) ประเมินผลการเรียน โดยให้ผู้เรียนแสดงสมรรถนะหรือพฤติกรรมที่ชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่ๆ ก่อนที่จะก้าวสู่การเรียนรู้ขั้นต่อไปหากยังไม่ผ่านการทดสอบว่า เกิดสมรรถนะที่ต้องการ ผู้สอน

ต้องออกแบบการเรียนรู้และสอนซ่อมเสริม (Remedial Teaching) ให้ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

๔) ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น สามารถประเมินได้หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน

๕) ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม และเป็นการประเมินความก้าวหน้าตามอัตราของตนเอง ด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน การประเมินจะเป็นไปตามลำดับขั้นที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้องได้รับการซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป

๖) การรายงานผล เป็นการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดและเชื่อมโยงสู่การเข้าสู่การทำงาน / การประกอบอาชีพ และการเรียนต่อในระดับสูงขึ้น

ประเด็นที่ ๔ การจัดสื่อ แหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และงบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้

แนวคิด : การจัดสื่อ แหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และงบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่และการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐาน / คุณลักษณะที่กำหนด

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

๑) ควรตระหนักในความสำคัญของการจัดสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ในการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่ โดยต้องจัดสิ่งต่าง ๆ สนับสนุน ดังนี้

(๑) ใช้สื่อเทคโนโลยี แทนการบอกความรู้ของครู

(๒) จัดแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีครอบคลุมทั้งสถานที่จริงในการเรียนรู้ สาระต่าง ๆ อีกทั้งแหล่งเรียนรู้ที่จะให้ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ และเจตคติไปประยุกต์ใช้จริง

(๓) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ภายใน และเครือข่ายการเรียนรู้จากต่างประเทศ ทั้งเครือข่ายที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ และผู้รู้ในศาสตร์ / สาขานั้น ๆ สำหรับการสนับสนุนการทำงานของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ

(๔) จัดงบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งงบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียนรวมทั้งผู้ปกครอง ที่ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาด้วย ซึ่งอาจจะต้องวางระบบการจัดสรรงบประมาณแนวใหม่ ที่มีความเหมาะสมกับสภาพการพัฒนาบริบทพื้นที่ และปัญหาที่เกิดขึ้น

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ : การอาชีวศึกษา

ช่วงที่ ๑ ช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม

สาระเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติของการอาชีวศึกษาในช่วงที่ ๑ ที่เป็นช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม มีรายละเอียด ดังนี้

๑. การบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อนงาน

ประเด็นที่ ๑ การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ

แนวคิด : การสื่อสาร สร้างความชัดเจนแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายส่งผลให้เกิดความตระหนัก ความเข้าใจ และเห็นแนวทางในการขับเคลื่อนงานต่อไป

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) ผู้บริหารระดับนโยบายให้ความสำคัญ ในการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ

๒) วิเคราะห์ให้เห็นความเชื่อมโยงของ มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการอาชีวศึกษา และการทำงาน

๓) จัดทำสรุปสาระเกี่ยวกับประเด็น รายละเอียด และคำสำคัญเพื่ออธิบายมาตรฐาน การอาชีวศึกษา

๔) จัดทำรายการกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การประชาสัมพันธ์ครอบคลุมทั่วถึง

๕) ออกแบบและจัดทำสื่อเพื่อสร้างความเข้าใจ ทั้งในเชิงเนื้อหาและเทคนิควิธีการ

๖) ชี้แจง สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้สู่สถานศึกษาในแต่ละภูมิภาค และ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางหลากหลายให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มให้พร้อมขับเคลื่อน การทำงาน

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

๑) พัฒนาระบบการสื่อสาร สร้างความเข้าใจในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ และเกิด ประสิทธิภาพมากขึ้น

๒) กำหนดแผนในการดำเนินงานเป็นช่วงๆ แต่ละระยะอย่างชัดเจนและมีการติดตามผล อย่างต่อเนื่องเพื่อปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม

ประเด็นที่ ๒ การพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษา

แนวคิด : ครูและบุคลากรอาชีวศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งจึงต้องพัฒนาสมรรถนะสำคัญในการปฏิบัติงาน และเรียนรู้การทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

๑) จัดทำสมรรถนะสำคัญในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรอาชีวศึกษา และรายละเอียดของเกณฑ์ที่ระดับการปฏิบัติที่ชัดเจนโดยเฉพาะ ครูและบุคลากรอาชีวศึกษาต้องมีคุณลักษณะ ๓ ด้าน คือการเป็นผู้เรียนรู้ ผู้สร้างนวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง

๒) พัฒนาครูโดยการฝึกประสบการณ์ร่วมกับสถานประกอบการอย่างจริงจัง เพื่อให้ครูเกิดสมรรถนะในวิชาชีพอย่างแท้จริง

๓) พัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาแบบ Premium Course / Team Teaching

๔) กำหนดจุดเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษา เพื่อฝึกทักษะประสบการณ์จริง ดังนี้

(๑) วิชาชีพครู วิชาชีพตามสาขาและประสบการณ์ในวิชาชีพตามสาขา

(๒) พัฒนาครูร่วมกับภาคเอกชนและสถานประกอบการโดยการพาครูร่วมเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในสถานประกอบการ

(๓) พัฒนาครูในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอน การสืบค้นความรู้ และการแลกเปลี่ยนเผยแพร่ความรู้

(๔) พัฒนาครูให้เชี่ยวชาญในด้านเทคนิคการสอนในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะการสอนแบบบูรณาการรายวิชา และ Module

๕) สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาทั้งภายในและระหว่างสถานศึกษา

๖) มีระบบครูพี่เลี้ยงระหว่างครูรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ เพื่อถ่ายทอดความรู้และทักษะในการสอน

๗) มีระบบส่งเสริม สนับสนุน ครูและบุคลากรอาชีวศึกษา ให้มีเส้นทางการทำงานอย่างบูรณาการต่อเนื่องเชื่อมโยงในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา

๘) ส่งเสริมการทำวิจัยและพัฒนาวัตกรรม

๙) จัดให้มีชุมชนแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางการพัฒนาผู้เรียนและแนวทางการทำงานอย่างบูรณาการต่อเนื่องเป็นรูปธรรม

๑๐) ลดภาระงานอื่นของครู เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานสอนและมีเวลาในการศึกษาค้นคว้าไปสู่การพัฒนาการสอนต่อไป

ประเด็นที่ ๓ การประกันคุณภาพการศึกษา

แนวคิด : การวางระบบการพัฒนาคุณภาพ และประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา และใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน การพัฒนาสถานศึกษาในโอกาสต่อไป

แนวทางการดำเนินการ :

สถานศึกษา

๑) ดำเนินการตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดโดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้บรรลุตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ทั้ง ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ๒) ด้านการจัดการอาชีวศึกษา และ ๓) ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อเป็นการประกันว่าการจัดการอาชีวศึกษามีมาตรฐานและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับชาติสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา

๒) มีการประเมินคุณภาพสถานศึกษาภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอาชีวศึกษา

ประเด็นที่ ๔ การกำกับติดตาม

แนวคิด : การกำกับติดตามให้คำแนะนำ ส่งเสริม ช่วยเหลือ เป็นไปเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญในการช่วยเหลือ / สนับสนุนการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

แนวทางการดำเนินการ :

๑) ติดตามผลและให้คำแนะนำ ช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องโดยใช้ระบบเทคโนโลยีในการกำกับ ติดตาม ส่งเสริม และสนับสนุนการทำงานของครูและบุคลากรอาชีวศึกษา

๒) กำกับ ติดตาม ผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ การประชุมผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ใช้กระบวนการนิเทศโดยศึกษานิเทศก์สถานศึกษารายงานประเมินตนเอง โดยเน้นการกำกับ ติดตามผลที่เกิดกับผู้เรียน และเชื่อมโยงสู่กระบวนการทำงาน และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการช่วยเหลือ / สนับสนุนการดำเนินงานที่เหมาะสม

๒. การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรอาชีวศึกษาที่เน้นสมรรถนะ และการฝึกปฏิบัติจริง ประเด็นที่ ๑ ทบทวนปรับปรุงหลักสูตร

แนวคิด : ในการนำมาตรฐานการปฏิบัตินั้น ลักษณะหลักสูตรที่เหมาะสมเป็นสิ่งที่ช่วย
เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อช่วยชี้แนะ กำหนดทิศทาง ความต้องการมาตรฐาน และ
คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานอาชีพ และความต้องการตลาดแรงงาน

๒) จัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐาน
ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ มาตรฐานฝีมือแรงงาน และมาตรฐานระดับสากล เน้นการออกแบบ
หลักสูตรร่วมกับผู้ใช้

๓) จัดทำแนวทางการนำมาตรฐานการอาชีวศึกษาสู่การปฏิบัติ และแนวทาง
การเชื่อมโยงมาตรฐานสู่การทำงานและผลกระทบที่เกิดขึ้น

๔) จัดหลักสูตรที่หลากหลายกับผู้เรียนทุกกลุ่ม อาทิ Science - based / Constructionism /
หลักสูตรระยะสั้น / หลักสูตรฟรีเมียม สำหรับสาขาที่เร่งดำเนินการเพื่อรองรับ Growth Engine หรือ
๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย

๕) จัดทำหลักสูตรมาตรฐานสากลร่วมกับต่างประเทศ อาทิ หลักสูตร ปวส.ช่าง
อากาศยานตามมาตรฐานของ IKAO ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลระดับโลก

ประเด็นที่ ๒ การพัฒนาผู้เรียนที่เน้นสมรรถนะ และการฝึกปฏิบัติจริง

แนวคิด : การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะสำคัญตามมาตรฐาน/คุณลักษณะที่กำหนด
ไว้นั้นต้องเป็นการดำเนินการในลักษณะการจัดการเรียนรู้เน้นสมรรถนะเชิงรุก และการฝึกปฏิบัติ
ในสถานการณ์จริง

แนวทางการดำเนินการ :

สถานศึกษา

๑) ครูและบุคลากรอาชีวศึกษาทำความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐาน
การอาชีวศึกษา สมรรถนะวิชาชีพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ทำความเข้าใจหลักสูตรทั้งสาระ
ความหมายผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิด ตัวบ่งชี้พฤติกรรม นวัตกรรม แนวทางในการพัฒนาผู้เรียน และ
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน

๒) วิเคราะห์ความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้กับสาขาวิชา มาตรฐานวิชาชีพ
ในหลักสูตร

- หากสอดคล้องครบถ้วน ดำเนินการพัฒนาตามแนวทางที่เหมาะสม
- หากไม่ครบถ้วน กำหนดเพิ่มเติม และพัฒนาตามแนวทาง
- ๓) จัดการศึกษารูปแบบทวิภาคี เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ บูรณาการทั้งโลกวิชาการ และโลกอาชีพไปพร้อม ๆ กันซึ่งเป็นผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีการทำงานได้ทันที
- ๔) มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้น Active Learning ในหลากหลายรูปแบบ อาทิ Project - Based Learning
- ๕) จัดสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยี และงบประมาณที่มีความเหมาะสม เจาะจง เชื่อมต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนด โดยส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยี (Basic - High Technology) มาใช้ตามสาขาวิชา

ช่วงที่ ๒ ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติและจัดระบบงาน

สาระเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติของการอาชีวศึกษาในช่วงที่ ๒ ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติและจัดระบบงาน

๑. การทบทวนมาตรฐานการอาชีวศึกษา

ประเด็น : การทบทวนมาตรฐานการอาชีวศึกษา

แนวคิด : การทบทวนมาตรฐานการศึกษาเป็นระยะโดยใช้ข้อมูลจากการปฏิบัติงาน จะทำให้มีมาตรฐานการศึกษาที่เหมาะสม

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

๑) จัดตั้งคณะทำงาน ทบทวนมาตรฐานการอาชีวศึกษา และมาตรฐานระดับสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ โดยเพิ่มเติมลักษณะสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษา

๒) ประชาสัมพันธ์ จัดทำสื่อ ให้การสนับสนุน กำกับ ประเมินผล

๓) คณะทำงาน ที่ดูแลช่วยเหลือ สนับสนุน และประเมินผลในภาพรวม

๒. การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนงาน

ประเด็นที่ ๑ การบริหารจัดการทั้งระบบ

แนวคิด : การบริหารจัดการทั้งระบบจะหนุนเสริมการปรับและนำมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาสู่การพัฒนาผู้เรียน

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) ผู้บริหาร และทีมงานระดับนโยบายให้ความสำคัญ และสร้างตระหนักรู้อย่างจริงจัง ในการใช้มาตรฐานการศึกษาอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เป็นตัวตั้ง ในการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษายุค ๔.๐

๒) ปรับระเบียบ ประกาศ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม วิเคราะห์มาตรฐานเพื่อหาความสัมพันธ์และสอดคล้อง กระจายการมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายร่วมขับเคลื่อนเป็นองคาพยพ ตั้งแต่การวางแผน จนถึงการดูแลกำกับ ติดตาม เกื้อหนุนให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

๓) สร้างผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงในทุกระดับ กระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง และมีระบบเสริมแรงจูงใจ

๔) Clickoff สร้างแนวร่วมทุกภาคส่วนภาคีเครือข่าย อาชีวะรวมถึงครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ได้รับรู้ ตระหนัก เข้าใจ ในการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ โดยสื่อสารประชาสัมพันธ์ เป็นวงกว้างกระจายทุกแนวระนาบ เพื่อไปในทิศทางเดียวกัน และสร้างความเปลี่ยนแปลง ในทัศนคติของคนในสังคมที่มีต่อภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษา

๕) ประเมินและจัดปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนมาตรฐานสู่การปฏิบัติ ทั้งด้านบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องมือ งบประมาณ เทคโนโลยีสารสนเทศ อาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ สร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่ดี ฯลฯ

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

๑) แสวงหาความร่วมมือกับภาคเอกชนสถานประกอบการ ซึ่งมีพลังและเป็นพันธมิตร สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา

๒) จัดให้มีระบบแพลตฟอร์มเพื่อใช้บริหารให้ทันต่อยุคสมัย มีข้อมูลสารสนเทศ ที่เป็นปัจจุบันสำหรับใช้ในการตัดสินใจของฝ่ายบริหารในแต่ละระดับ

๓) เทียบเคียงมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ กับค่าตอบแทนแรงงานที่เหมาะสมกับ ความสามารถและสภาพทางเศรษฐกิจ

๔) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๕) ให้มีการนำร่องการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติในเขตพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา ระดับภาคการศึกษา พื้นที่จังหวัดที่ตั้งสถานศึกษา

๖) สร้างการมีบทบาทและมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่า และ ผู้ปกครอง

๗) เพิ่มโอกาสและทุนการศึกษาสำหรับผู้เรียน หรือตั้งกองทุนเพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับสาขาอาชีพต่าง ๆ

๘) สร้างความเข้มแข็งระบบงานแนะแนวให้กับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเห็นเส้นทางสายอาชีพตามที่สนใจและมีสมรรถนะอย่างชัดเจน

๙) สร้างเวทีสำหรับนำเสนอผลงาน/นวัตกรรมของนักศึกษา ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ต่อสาธารณะ

๑๐) สร้างการรับรู้ และภาพลักษณ์ที่ดีต่อสาธารณะว่าอาชีวศึกษา คือแหล่งผลิตและยกระดับฝีมือแรงงานที่มีคุณภาพตามมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ

๑๑) จัดให้มีการเชื่อมโยงและบูรณาการการใช้ข้อมูล (Big Data) ทั้งด้านสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และการเชื่อมโยงข้อมูลของตลาดแรงงานและผู้ประกอบการ ให้นำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

๑๒) ยกระดับและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียน นักศึกษาน้อย

๑๓) มีกฎหมายเฉพาะสำหรับบุคลากรอาชีวศึกษาเช่นเดียวกับอุดมศึกษา เพื่อบรรจุแต่งตั้ง สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะมาเป็นบุคลากรอาชีวศึกษา ตลอดจนมีเส้นทางความก้าวหน้าตามสมรรถนะและความสามารถ

ประเด็นที่ ๒ การส่งเสริม พัฒนาครู / ผู้สอน

แนวคิด : ครูผู้สอนเป็นบุคลากรสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา

๑) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู ซึ่งเป็นปัจจัยหลัก ทั้งองค์ความรู้ รูปแบบเทคนิควิธีการสอน ให้ก้าวหน้าเทคโนโลยี เรียนรู้ปฏิบัติจริงจากสถานประกอบการ หรือแหล่งอาชีพที่แท้จริง เพื่อสร้างครูอาชีวะให้เป็นครูมืออาชีพเน้นบทบาทครูผู้สอนเป็นโค้ช ผู้พาผู้เรียนทำงานหรือฝึกปฏิบัติ ดังนั้นครูต้องมีทักษะปฏิบัติหรือสมรรถนะในวิชาชีพนั้น ๆ อย่างแท้จริง

๒) ปรับเกณฑ์สัดส่วนจำนวนครู: นักศึกษาของอาชีวศึกษาใหม่ ตามมาตรฐานการจัดองค์ความรู้ด้านอาชีพแต่ละสาขาวิชา เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

๓) จัดให้มีหน่วยงานสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาครูให้มีประสบการณ์อาชีพโดยศึกษาและสร้างประสบการณ์ในสถานประกอบการ

เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในโลกอาชีพเชิงลึก นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนแนวใหม่ และใช้เป็นเครือข่าย
แห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๔) จัดระบบการสร้างเครือข่ายสถานประกอบการ / สถานที่ฝึกงานร่วมเรียนรู้และ
พัฒนาครูด้านทักษะอาชีพ

๕) ปรับ Mindset ครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน เพื่อการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต เนื่องจาก
โลกเปลี่ยน ความต้องการเปลี่ยน ต้องปรับตัวได้ตลอดเวลา หยุดเรียนรู้ไม่ได้

๖) จัดให้มีการประเมินเพื่อรักษาสถานภาพวิทยฐานะครู

ประเด็นที่ ๓ การประกันคุณภาพการศึกษา

แนวคิด : การปรับระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้ยืดหยุ่น สอดคล้อง กับบริบท
สถานศึกษา และใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง โดยมีระบบสนับสนุนเพื่อพัฒนา
สถานศึกษาให้มีคุณภาพ

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) จัดทำคลัง/ฐานข้อมูลสนับสนุนสถานศึกษา เกี่ยวกับระบบ หน่วยงาน และผู้ประเมิน
ทั้งการประเมินภายใน และการประเมินภายนอก

สถานศึกษา

๑) ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในโดยสถานศึกษาประเมินตนเองปีละ ๑ ครั้ง
เน้นการประเมินคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาและลักษณะผู้เรียนที่สถานศึกษา
กำหนดเพิ่ม และนำผลการประเมินมาปรับระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนการทำงาน

๒) ประเมินคุณภาพการศึกษานอก ๔ - ๕ ปีต่อครั้ง โดยสถานศึกษาเลือก
ระบบ / หน่วยงาน และผู้แทนเข้าร่วมประเมินได้เอง และจัดระบบที่ชัดเจนในการนำข้อมูลมาใช้
ในการวางแผนการพัฒนาในโอกาสต่อไป

ประเด็นที่ ๔ การกำกับติดตามประเมินผล และสนับสนุน

แนวคิด : กลไกการกำกับติดตาม ประเมินผลที่เหมาะสมจะทำให้ได้ข้อมูลการทำงาน
ที่จะช่วยแก้ปัญหา และพัฒนางาน

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑. จัดระบบการกำกับติดตาม ประเมินผล โดยเน้นการทำงานอย่างกัลยาณมิตร และ
มุ่งเน้นการกำกับติดตาม ประเมินผลการพัฒนาผู้เรียน

๒. จัดทำฐานข้อมูลที่ได้จากการกำกับติดตาม ประเมินผล เพื่อใช้ในการช่วยเหลือ
สนับสนุนอย่างเหมาะสม

๓. ร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการประเมินคุณภาพภายนอก และนำผลการประเมินมาร่วมพัฒนาสถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด

สถานศึกษา

๑) ผู้บริหารให้ความสำคัญ นิเทศ ติดตามด้วยตนเอง เน้นการใช้ระบบเทคโนโลยีในการทำกับ ติดตาม ส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานของครูและบุคลากรอาชีวศึกษา และสถานศึกษา โดยสื่อสารแบบสองทางหรือหลายช่องทางเพื่อเอื้อต่อการทำงาน

๒) นิเทศ ติดตาม พบปะ ให้ข้อมูลย้อนกลับ เสริมจุดพร่อง เต็มเต็ม ชื่นชม Show and Share

๓) ถอดบทเรียนทุกระยะ เพื่อการประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้

๔) ติดตาม รายงาน สะท้อนเติมเต็ม และสร้างระบบสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติและสถานศึกษาที่ดำเนินการได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

๓. การพัฒนา / ปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล ประเด็นที่ ๑ การพัฒนา / ปรับปรุงหลักสูตร

แนวคิด : ดำเนินการที่เน้นการบูรณาการ เชื่อมโยง การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การทำงานและอาชีพโดยให้อิสระและความยืดหยุ่นกับสถานศึกษา เน้นการปฏิบัติ ใช้งานได้จริง ตรงตามต้องการ

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา :

๑) พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการอาชีวศึกษามาตรฐานอาชีพ และบริบทต่าง ๆ โดยเน้น

(๑) จัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะที่หลากหลาย ยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงความต้องการและการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ ทั้งหลักสูตรระยะยาว และระยะสั้น ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันที และสามารถกลับมาเรียนต่อยอดที่สถานศึกษา หรือทางออนไลน์ โดยมีการ Reskill Upskill ได้ ทั้งกลุ่มวัยเรียน วัยแรงงาน และประชาชนทั่วไป ออกแบบหลักสูตรให้ชัดเจน และจัดให้มีการนำร่องในบางสถานศึกษา หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและเป็นสาขาอาชีพในยุค ๔.๐

(๒) มีการกำหนดสมรรถนะวิชาชีพแต่ละช่วงชั้น และให้มีการประเมินผลตามช่วงชั้นเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

(๓) ปรับหลักสูตรใหม่ทั้ง ปวช. ปวส.ให้เป็นหลักสูตรเน้นสมรรถนะทางด้านวิชาชีพ ที่บูรณาการเชื่อมโยงทั้งมาตรฐานการศึกษาชาติ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และมาตรฐานการอาชีวศึกษา เป็นหลักสูตรที่ยืดหยุ่น ทั้งเนื้อหาสาระ และรายวิชา

(๔) หลักสูตรต้องกำหนดให้ผู้เรียนมีความสามารถต่าง ๆ ได้แก่ การสื่อสารทางบวก ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะชีวิต ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม ทักษะทางอาชีพ ทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะการสะท้อนความคิด การวิพากษ์ เพื่อสร้างนวัตกรรมและเป็นผู้ประกอบการที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่รู้ด้วยตนเอง มีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต นำความรู้ไปใช้ในการปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาสุขภาวะ คุณภาพชีวิต สังคม และประเทศชาติ

๒) ให้มีกระบวนการช่วยเหลือ สนับสนุน และเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสาขาอาชีพ สร้างความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปสู่ชั้นเรียน สถานประกอบการ และสถานฝึกงานอาชีพ มีการประเมินการใช้หลักสูตรของแต่ละสถานศึกษา และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

ประเด็นที่ ๒ การจัดการเรียนการสอน

แนวคิด : การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการสำคัญที่สุดในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่กำหนด

แนวทางการดำเนินการ :

สถานศึกษา

๑) สถานศึกษาทุกแห่งเน้นการจัดการเรียนการสอน / การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนักนวัตกรรม นักสร้างสรรค์ นักประดิษฐ์ และผู้ประกอบการ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากพี่ เพื่อน จากผู้เชี่ยวชาญ เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงทั้งในสถานประกอบการ และเรียนรู้ในรูปแบบทวิภาคี ผู้เรียนได้ทำแผนธุรกิจ และต่อยอดใช้ได้จริง เน้นการเรียนรู้ทักษะจากการปฏิบัติจริง ผ่านจิตอาสา รวมถึงช่วยต่อยอดเพิ่มมูลค่า ผลิตภัณฑ์ในชุมชน OTOP จัดการเรียนรู้ในลักษณะการผสมผสาน (Blended Learning) คือ ทางออนไลน์ สื่อเทคโนโลยีและเรียนรู้แบบพบกันในห้องเรียน (Face to Face) เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ ใช้โปรแกรม MOOC SkillLane Google Classroom

๒) จัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นที่จัดให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง โดยสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้แตกต่างกัน (Self Pacing) ตามความถนัดและความสามารถของตน

๓) ผู้สอนเน้นบทบาทในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนและสามารถทำเป็นตัวอย่างแก่ผู้เรียนได้ ซึ่งเรียกว่า “การพาทำ” ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนแบบ Learning by Doing PBL WIL ได้อย่างมีคุณภาพ ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และให้ความช่วยเหลือตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

๔) จัดให้มีระบบ Fast Track ในการสำเร็จการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีสมรรถนะตามที่กำหนดอย่างชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่ออาชีพ ผู้เรียนอาชีพศึกษาต้องเรียนเพื่อ Learn to Do / Know and Do แต่ไม่ใช่ Learn to Know

ประเด็นที่ ๓ การวัดและประเมินผล

แนวคิด : การวัดและประเมินผลควรนำไปเพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามระดับความสามารถ และเชื่อมโยงสู่การทำงาน และการประกอบอาชีพ

แนวทางการดำเนินการ :

สถานศึกษา

๑) เน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) หรือ การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) รวมถึงการประเมินตนเอง (Student Self - Assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

๒) ประเมินผลการเรียน โดยให้ผู้เรียนแสดงสมรรถนะหรือพฤติกรรมที่ชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่ๆ ก่อนที่จะก้าวสู่การเรียนรู้ขั้นต่อไป หากยังไม่ผ่านการทดสอบว่า เกิดสมรรถนะที่ต้องการ ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้และสอนซ่อมเสริม (Remedial Teaching) ให้ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

๓) ใช้การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนตามปกติ มีลักษณะเป็นการประเมินแบบ Formative Assessment ซึ่งมีการเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือตามปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ใช้วิธีการวัดจากพฤติกรรม / การกระทำ / การปฏิบัติ (Performance Test) ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนดเป็นการวัดอิงเกณฑ์ มิใช่อิงกลุ่มและมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ใช้ตรวจสอบได้ตลอดจนมีการทำ Port folio บันทึกสมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียน เพื่อเป็นหลักฐานแสดงถึงสมรรถนะผู้เรียนรายบุคคล

๔) เน้นกระบวนการวัดและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) เพื่อวัดความรู้ความสามารถ ทักษะ สมรรถนะการปฏิบัติงานรวมทั้งจัดทำระบบทดสอบเพื่อสะสมหน่วยกิตและเทียบโอน เพื่อยกระดับฝีมือแรงงานและตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพโดยเชื่อมโยงกับการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพในการประกอบอาชีพของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต้องทดสอบใหม่เพื่อได้รับใบรับรองเพิ่มเติมสามารถใช้คุณวุฒิในการเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อลดภาระของผู้เรียนและเปิดโอกาสให้เข้าสู่โลกอาชีพได้อย่างเท่าเทียม

๕) การประเมินที่เป็นการตัดสินผลการเรียนรู้จะมุ่งวัดสมรรถนะอันเป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ตามมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพที่กำหนดใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น สามารถประเมินได้หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน

๖) ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม และเป็นความก้าวหน้าตามอัตราของตนเองด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน การประเมินจะเป็นไปตามลำดับขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้องได้รับการซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป

๗) การรายงานผล เป็นการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดและเชื่อมโยงเข้าสู่การทำงาน/ การประกอบอาชีพและการเรียนต่อในระดับสูงขึ้น

๘) นำระบบ Port Folio ที่ระบุสมรรถนะวิชาชีพผู้เรียนมาเชื่อมโยงกับการวัดมาตรฐานและคุณภาพอาชีวศึกษา มากกว่าผลจากการสอบ V - NET ซึ่งวัดเพียงสมรรถนะแกนกลาง ไม่ได้วัดถึงสมรรถนะวิชาชีพ ที่เป็นหัวใจของการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อแสดงถึงระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยอาจกำหนดเป็นสัดส่วนของการสอบ V - NET

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ : การอุดมศึกษา

ช่วงที่ ๑ ช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม

สาระเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติของระดับอุดมศึกษา ในช่วงที่ ๑ ที่เป็นช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสมมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อนงาน

ประเด็นที่ ๑ การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ

แนวคิด :

๑) กระบวนการประชาสัมพันธ์ใช้วิธีการหลากหลายช่องทาง เข้าถึงผู้บริหาร คณาจารย์ อย่างกว้างขวางครอบคลุม

๒) เป้าหมายการประชาสัมพันธ์ คือ ความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาและ เข้าใจความครอบคลุมเชื่อมโยงกับระดับอื่น

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) กำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์ เตรียมการดำเนินการใช้สื่อและช่องทางเพื่อสร้างความเข้าใจความหมาย คุณภาพผลลัพธ์และแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานการศึกษาของชาติ ภายใต้บริบทหรือจุดเน้นสำคัญของสถาบัน / มหาวิทยาลัย

๒) กำหนดคณะทำงานของสถาบัน / มหาวิทยาลัย เพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ สร้างความเข้าใจหลากหลายช่องทาง ครอบคลุมทุกกลุ่ม รับข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไป ดำเนินการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

๓) กำหนดคณะทำงานและดำเนินการตรวจสอบผลการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ นำข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงต่อเนื่อง

๔) คณะทำงานประชาสัมพันธ์ ดำเนินการครอบคลุมทุกมหาวิทยาลัย สถาบัน และองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ถึงระดับประชาชนผู้ใช้บัณฑิต สถานประกอบการ บริษัท องค์กรต่าง ๆ โดยสื่อสารลักษณะสำคัญของผลลัพธ์ เพื่อเข้าใจ

เป้าหมายหลักของชาติ และเพื่อให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ครอบคลุมภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค โดยคณะทำงานประชาสัมพันธ์ต้องเป็น ผู้ที่มีความสามารถในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนมีเครื่องมือ สื่อรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย ใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มบุคลากรในมหาวิทยาลัย สถาบันต้องเข้าใจลึกซึ้ง เข้าใจ ลักษณะสำคัญที่กำหนด เข้าใจความเชื่อมโยงกับมาตรฐานระดับอื่น รวมทั้งเชื่อมโยงกับงานอาชีพ เพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม สำหรับกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต อาทิ สถานประกอบการ บริษัท องค์กรต่าง ๆ ต้องเข้าใจคุณลักษณะสำคัญที่กำหนด และความเชื่อมโยงกับความต้องการ ของแหล่งงาน ควรเป็นการประชาสัมพันธ์แบบปฏิสัมพันธ์ ไม่ใช้การสื่อสารทางเดียว

ประเด็นที่ ๒ การพัฒนาคณาจารย์และบุคลากร

แนวคิด :

๑) ผู้บริหาร คณาจารย์ เป็นบุคลากรสำคัญที่ต้องเข้าใจความหมาย ระดับความลึก และความสำคัญของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ระดับอุดมศึกษา นำสู่การพัฒนาคุณลักษณะสำคัญของ ผู้สำเร็จการศึกษาในศาสตร์สาขาต่าง ๆ

๒) การพัฒนาคณาจารย์ด้านการเรียนการสอนเชื่อมโยง บูรณาการ เสริมพลังกับ ด้านการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างกำลังคนในการพัฒนาประเทศ

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด และ สถาบันทางการศึกษา

๑) กำหนดคุณลักษณะสำคัญ สมรรถนะสำคัญภายใต้กรอบมาตรฐานการศึกษา ของชาติ ผนวกกับพันธกิจหรือจุดเน้นเฉพาะด้านของมหาวิทยาลัย / สถาบัน

๒) ดำเนินการพัฒนาคณาจารย์ คณาจารย์ มีจุดเน้นดังนี้

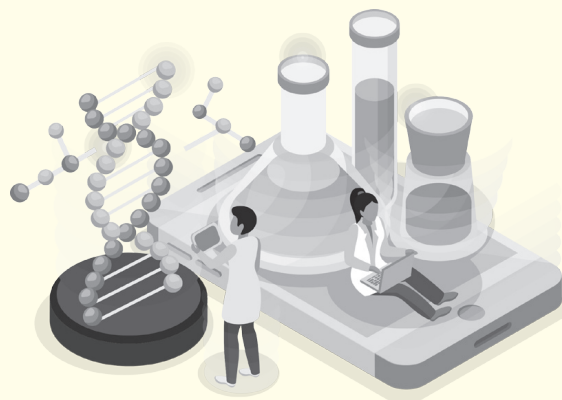
- การเรียนรู้จากงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้สามารถพัฒนาผู้เรียน นอกจากเรียนรู้พัฒนาในศาสตร์สาขาแล้วต้องมีคุณลักษณะและสมรรถนะในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมในวิชาชีพเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งในการพัฒนาที่ยั่งยืน

- ใส่ใจความเข้าใจคุณลักษณะผู้เรียน ควบคู่กับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ผู้เรียน การฝึกปฏิบัติ การทำงานในแหล่งฝึกหรือในชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามที่ กำหนด

- เนื่องจากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยบางส่วนเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในศาสตร์ ที่สอน มิได้ศึกษาด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ การพัฒนาคณาจารย์ ให้สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มีสมรรถนะ โดยจัดการอบรมปฏิบัติการสอนเชิงบูรณาการ การเรียนการสอนเชิงสมรรถนะ หรือ รูปแบบ วิธีต่าง ๆ มีตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนในศาสตร์นั้น ๆ หรือศาสตร์ที่สอดคล้องที่เป็น แนวปฏิบัติที่ดี หรือได้ผลดีมาแล้ว

๓) จัดระบบส่งเสริมคณาจารย์ทั้งการสร้างความเข้าใจ และทักษะการใช้อำนวยความสะดวก การเสริมกำลังใจหรือตอบแทนในการพัฒนาผู้เรียนหรือบัณฑิตให้เป็นผู้ที่สามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมไทยและโลกได้ด้วยการมีคุณลักษณะและสมรรถนะสำคัญ

๔) ในการพัฒนาคณาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสู่การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ควรสร้างความตระหนักในหลักการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ หลักการเรียนรู้แบบรวมพลัง หลักการเรียนรู้เพื่อบริการสังคม หลักการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยสร้างความเข้าใจให้อาจารย์ลดการยึดเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นหลัก เปลี่ยนเป็นการจัดการเรียนการสอนที่จัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ใช้เนื้อหา สาระ ทักษะ รวมทั้งคุณลักษณะในตัวผู้เรียนในการทำงานได้สำเร็จ

๕) จัดระบบการบริหารจัดการ การสนับสนุน คณาจารย์ ให้เรียนรู้ร่วมกันระหว่าง คณาจารย์เรียนรู้กับบุคลากร องค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเตรียมกำลังคนเพื่ออนาคต ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับประเทศและระดับโลก

ประเด็นที่ ๓ การบริหารจัดการและการจัดสรรงบประมาณ

แนวคิด : การบริหารจัดการในระดับมหาวิทยาลัย / สถาบัน ควรยึดหลักความมีอิสระของงาน ลดขั้นตอนการดำเนินงานตามระเบียบราชการที่ปึกแผ่น บริหารจัดการและดำเนินงานเพื่อการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลกระทบต่อสังคม

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) ควรกำหนดนโยบายและดำเนินการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนรู้ที่สร้างสรรค์นวัตกรรม นำไปใช้ประโยชน์ในสังคมในฐานะพลเมืองที่เข้มแข็ง

๒) ควรกำหนดนโยบายสร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย / สถาบันกับภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม หรือหน่วยงานอื่นในพื้นที่เพื่อรวมพลังส่งเสริมการศึกษาในมหาวิทยาลัย / สถาบันและนำองค์ความรู้ นวัตกรรมมาใช้ประโยชน์ในสังคม

๓) ควรพิจารณากำหนดให้มีหน่วยงาน หรือคณะกรรมการทดสอบคุณสมบัติตามมาตรฐานการศึกษาชาติของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ประเด็นที่ ๔ การพัฒนาหลักสูตรการสอนและการวัดประเมินผล แนวคิด

๑) การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา นอกจากเน้นศาสตร์ระดับวิชาชีพแล้ว ต้องมุ่งให้สร้างและนำความรู้และนวัตกรรมไปพัฒนาประเทศ

๒) หลักสูตรและการสอนระดับอุดมศึกษาควรพัฒนาให้หลากหลายมีศาสตร์หลากหลาย มีความลุ่มลึกในศาสตร์มีรูปแบบวิธีจัดการหลากหลายและสามารถครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวาง

แนวทางการดำเนินการ :

สถาบันการศึกษา

๑) ควรพิจารณามาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยคุณลักษณะที่เน้น คือ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมและพลเมืองที่เข้มแข็ง

๒) ควรสร้างการมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคต่าง ๆ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ใช้บัณฑิต หน่วยงาน หรือชุมชนที่เป็นเป้าหมายให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอน หรือการฝึกฝนสมรรถนะสำคัญ เน้นการสร้างหลักสูตรที่เชื่อมโยงจากการศึกษาระดับที่ต่ำกว่าและตอบสนองความต้องการจำเป็นของหน่วยงานรวมทั้งเชื่อมโยงกับการพัฒนากำลังคนเพื่อการพัฒนาประเทศ

๓) จากการที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกาศ เรื่อง แนวทางการนำ มาตรฐานการอุดมศึกษาสู่การปฏิบัติ (ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑) ควรขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ควรพัฒนาหลักสูตรรูปแบบไม่ให้ปริญญา (Non - Degree) หลากหลายมากขึ้น โดยสร้างการมีส่วนร่วมกับองค์กรหรือภาคอื่น ๆ เพื่อพัฒนากำลังคนในสังคมทั้งวัยทำงาน และผู้สูงอายุ

(๒) เนื่องจากโลกอาชีพ และสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เครื่องมือ วิธีการ งานบางอย่างจะไม่เหมาะสม มีการใช้เทคโนโลยี ใช้ปัญญาประดิษฐ์มาแทน ผู้บริหารและคณาจารย์ต้องตระหนักในการพัฒนาหรือปรับหลักสูตรให้ทันและตอบสนองการเปลี่ยนแปลง จึงควรพิจารณายกเลิกหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตที่ใช้งานไม่ได้

(๓) บูรณาการ ลดความซ้ำซ้อนของหลักสูตรโดยการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการ ศาสตร์ที่เชื่อมโยงหลายศาสตร์ที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ใช้ในชีวิตและงานจริงได้ภายในกรอบวิสัยทัศน์ด้านผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างนวัตกรรมและพลเมืองที่เข้มแข็ง

(๔) หลักสูตรระดับอุดมศึกษาทุกหลักสูตรควรบริหารจัดการโดยใช้มาตรฐาน การอุดมศึกษาเป็นกรอบทิศทาง โดยทั้งบูรณาการมาตรฐานด้านผลลัพธ์ผู้เรียน ด้านการวิจัยและ

นวัตกรรม และด้านการบริการวิชาการ บริหารตามหลักธรรมาภิบาลร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา ต้องบูรณาการมาตรฐานหลายด้านเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

(๕) ใช้มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรม และความเป็นไทย เป็นกรอบทิศทางและเป็นฐานในการสร้างการมีส่วนร่วมจากองค์กรอื่นทุกภาคส่วน ในการพัฒนา หลักสูตรและการสอนแบบไม่ให้ปริญญา แต่เน้นคุณค่าความเป็นไทยและค่านิยมร่วมของสังคม

(๖) การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัย / สถาบันเน้นการใช้เทคโนโลยี วิทยาการ สมัยใหม่ อย่างฉลาด คุ่มค่า หรือสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สังคม โดยในการผลิตบัณฑิตในยุคดิจิทัล ต้องพัฒนาที่ผู้เรียนเป็นผู้ที่รู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต

๔) ควรจัดการศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ โดยบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย สร้างสรรค์ นวัตกรรมและการบริการวิชาการที่มีการใช้ประโยชน์ในสังคม

๕) คณะทำงานพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดจุดเน้นการวัดประเมินผลที่เน้นผลงาน ที่เป็นนวัตกรรม เน้นสมรรถนะสำคัญในศาสตร์และคุณสมบัติเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์สังคม ใช้การประเมิน ที่หลากหลาย เน้นการประเมินเพื่อเรียนรู้ และการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

ประเด็นที่ ๕ การประเมินคุณภาพการศึกษา

แนวคิด : การประกันคุณภาพ ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันว่ามหาวิทยาลัย / สถาบันจัดการ ศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนด

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

ให้การสนับสนุนการดำเนินการตามระบบ และกลไกการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวง เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และแนวปฏิบัติที่กำหนด

สถาบันการศึกษา

ดำเนินการตามระบบ และกลไกการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และแนวปฏิบัติที่หน่วยงานกำหนดไว้

สมศ. หรือหน่วยงานด้านการประกันคุณภาพ

ศึกษาวิจัยกำหนดองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้สำคัญในการตรวจสอบ ประเมิน และประกัน คุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ที่เหมาะสม สามารถลดภาระในการปฏิบัติงานของสถาบันการศึกษา และแนวทางการพัฒนา ผู้ประเมินให้มีความตระหนัก และความเข้าใจในการประเมินการศึกษา

ประเด็นที่ ๖ การกำกับติดตามประเมินเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

แนวคิด : การกำกับติดตามและประเมินผลเป็นไปเพื่อส่งเสริม ช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญที่สามารถนำมาใช้ในการพิจารณาปรับปรุงหรือตัดสินใจอย่างเหมาะสม

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัดสถาบันการศึกษา

๑) จัดให้มีผู้ทำหน้าที่กำกับติดตามประเมินผลมีความเข้าใจชัดเจนและดำเนินการในลักษณะการเน้นบรรยากาศการทำงานที่เป็นไปเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันและการหาทางช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างเหมาะสม

๒) จัดระบบ / รูปแบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลหลายลักษณะ เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมสื่อสาร เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ ทั้งกระบวนการทำงาน สิ่งที่เป็นปัญหา สิ่งที่เหมาะสม และบทเรียนสำคัญโดยจัดระบบฐานข้อมูล (Big Data) เพื่อใช้พิจารณาปรับปรุงหรือตัดสินใจอย่างเหมาะสม และมีหลักฐาน (Evidence) ตรวจสอบได้

ช่วงที่ ๒ ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติและจัดระบบงาน

สาระเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติของระดับอุดมศึกษา ในช่วงที่ ๒ ช่วงทบทวนมาตรฐานการศึกษาของชาติและจัดระบบงาน มีรายละเอียด ดังนี้

๑. การทบทวนมาตรฐานการอาชีวศึกษา

ประเด็นที่ ๑ การทบทวนมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา

แนวคิด : การทบทวนมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจะทำให้ได้มาตรฐานการศึกษาที่เหมาะสม

แนวทางการดำเนินการ

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะข้อมูลที่ได้จากการกำกับ ติดตาม และประเมินผล และข้อมูลการนำร่องที่ผ่านมา

๒) ทบทวนมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

สถาบันการศึกษา : กำหนดตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับบริบทเพิ่มเติมจากมาตรฐานการศึกษาในระดับนั้น ๆ

๒. การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนงาน

ประเด็นที่ ๑ การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

แนวคิด : การสร้างความตระหนัก ความเข้าใจที่ชัดเจน และรูปธรรมในการทำงานจะทำให้สามารถปฏิบัติงานในการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน

แนวทางการดำเนินการ :

การดำเนินการมีจุดเน้นเช่นเดียวกับช่วงแรก เพียงแต่ในช่วงนี้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระและจุดเน้นเป็นการนำเสนอข้อมูลที่เป็นบทเรียนที่เป็นรูปธรรมจากพื้นที่นำร่อง ในแง่มุมต่าง ๆ โดย

๑) จัดทำสื่อหลายรูปแบบนำเสนอข้อมูลรายละเอียดที่มีการอธิบายมาตรฐานการศึกษาของชาติ / มาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับฉบับใหม่ ที่เน้นการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย นำเสนอตัวอย่างประกอบที่ชัดเจน เป็นตัวอย่างจากการปฏิบัติจริง

๒) จัดทำแหล่งรวบรวมแนวทางที่สามารถพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจนเข้าถึงง่ายหลากหลาย ซึ่งอาจจะดำเนินการทั้งในลักษณะการจัดทำแนวทาง / นวัตกรรมใหม่ หรือประมวลรวบรวมข้อมูลแนวทางที่ดี ที่เหมาะสมที่สามารถพัฒนาผู้เรียนและดำเนินการได้เกิดผลแล้วในบริบทต่าง ๆ

ประเด็นที่ ๒ การกำกับติดตาม

แนวคิด : การกำกับติดตามให้คำแนะนำ ส่งเสริม ช่วยเหลือ เป็นไปเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญในการช่วยเหลือ / สนับสนุนการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

แนวทางการดำเนินการ : ดำเนินการกำกับติดตามการทำงานนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติที่เต็มรูปแบบมากขึ้น โดยจัดหน่วยปฏิบัติงานกำกับ ติดตาม ประเมินผลและการสนับสนุนในระดับพื้นที่เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากขึ้น มีความคล่องตัวในการแก้ปัญหา และสนับสนุนการทำงานได้มากขึ้น โดยเน้นการเชื่อมโยงการปฏิบัติการด้วยเครือข่ายเทคโนโลยี และการจัดทำฐานข้อมูลการปฏิบัติงานที่เข้าถึงง่าย ใช้ในการตัดสินใจในการปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมทันทั่วถึง

ประเด็นที่ ๓ การประเมินคุณภาพการศึกษา

แนวคิด : การประกันคุณภาพ ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันว่ามหาวิทยาลัย / สถาบันจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนด

แนวทางการดำเนินการ

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) นำข้อมูลมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ปรับปรุงใหม่ที่สุดสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติมาใช้ในการปรับระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน และกำหนดมาตรฐานเชิงกระบวนการสำคัญ ที่ส่งเสริมมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

๒) เปิดโอกาสให้สถานศึกษา เลือกระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง โดยหน่วยงานกลาง / หน่วยงานต้นสังกัดจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับระบบการประเมิน หน่วยงาน และผู้ประเมินที่มีคุณภาพที่ครบถ้วน

สถาบันการศึกษา

พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการจัดระบบ กลไก เพื่อส่งเสริม / พัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ที่กำหนด ทั้งการประเมินการศึกษาภายใน และประเมินการศึกษาภายนอก ดังนี้

๑) การประเมินการศึกษาภายในโดยสถานศึกษาเลือกระบบ / หน่วยงานและผู้ประเมินได้เอง มีการประเมินตนเองปีละ ๑ ครั้ง โดยเน้นการรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ และตัวบ่งชี้ลักษณะผู้เรียนที่สถานศึกษากำหนด และรายงานแนวทางในการพัฒนางานเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาต่อไป

๒) การประเมินการศึกษาภายนอก ดำเนินการอย่างน้อย ๔ - ๕ ปีต่อครั้ง โดยสถานศึกษาเลือกระบบ / หน่วยงาน และผู้ประเมินได้เอง ผู้ประเมินส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่มาจากองค์กรวิชาชีพ หรือผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น

๓. การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนการวัดประเมินผล

ประเด็นที่ ๑ การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

แนวคิด : การพัฒนาหลักสูตรโดยมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใช้บัณฑิตหรือแหล่งงานจะทำให้หลักสูตรตอบสนองการทำงานและอาชีพของบัณฑิตและเอื้อต่อการพัฒนาประเทศชาติให้มั่นคง

แนวทางการดำเนินการ :

หน่วยงานต้นสังกัด

๑) ควรเปิดโอกาส / จัดระบบการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาควรหลากหลายยืดหยุ่น มีทั้งหลักสูตรให้ปริญญาและไม่ให้ปริญญาใช้เทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่ใช้การเรียนรู้ยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน หรือการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นบัณฑิตหรือเป็นผู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถสร้างคุณค่าแก่สังคม

สถาบันการศึกษา

๑) ควรมีนโยบาย และกำหนดให้หลักสูตรระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายเพื่อผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพควรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ มากกว่าเป็นหลักสูตรเนื้อหาหรือหลักสูตรเน้นทักษะ

๒) ให้มีการกำหนดสมรรถนะหลักให้สอดคล้องกับมาตรฐานด้านคุณลักษณะผู้เรียน และพลเมืองที่เข้มแข็ง และควรกำหนดสมรรถนะเฉพาะที่สอดคล้องกับคุณลักษณะผู้ร่วมสร้างสรรค์ด้านนวัตกรรม

ประเด็นที่ ๒ การจัดการเรียนการสอน

แนวคิด : การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะมุ่งผลลัพธ์ที่ผู้เรียนทำได้จริงอย่างมีคุณภาพระดับที่หลักสูตรกำหนดไว้เป็นการทำได้ในงาน ในชีวิตประจำวัน และในสถานการณ์ต่างๆ

แนวทางการดำเนินการ

หน่วยงานต้นสังกัด : สร้างกลไกระบบขับเคลื่อนการทำงานเชิงรุกในการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นบัณฑิตที่มีสมรรถนะสู่ศตวรรษที่ ๒๑ และสามารถนำองค์ความรู้และนวัตกรรมสู่การพัฒนาสังคมทั้งระดับท้องถิ่น ประเทศชาติ และระดับโลก

สถาบันการศึกษา

๑) ในการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะคณาจารย์ต้องสามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกได้อย่างหลากหลาย (ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้เนื้อหาใช้ทักษะและคุณสมบัติในตัว) เกิดสมรรถนะในตัวผู้เรียนสามารถทำได้ในระดับที่กำหนดเมื่อจบหลักสูตรแล้วสามารถ (ใช้สมรรถนะ) ประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตในระหว่างการใช้หลักสูตร คณาจารย์ควรวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในศาสตร์สาขาที่สอน

๒) ควรจัดหลักสูตรระยะสั้น ที่มีการร่วมมือกับองค์กรหรือแหล่งปฏิบัติงานรวมทั้งผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาสมรรถนะในการทำงาน (ตามจุดหมายของหลักสูตรฐานสมรรถนะ) ผู้จบหลักสูตรเปลี่ยนแปลงความสามารถและนำความสามารถไปเปลี่ยนแปลงงานหรือสังคมเป้าหมายได้

ประเด็นที่ ๓ การวัดและประเมินผล

แนวคิด : การวัดและประเมินผู้เรียนระดับอุดมศึกษามุ่งทั้งประเมินเพื่อพัฒนาและประเมินคุณสมบัติ คุณภาพของผู้เรียนตามกรอบของหลักสูตร

แนวทางการดำเนินการ

สถาบันการศึกษา

๑) วางระบบ และให้ความสำคัญในการวัดและประเมินผลระหว่างกระบวนการ (Formative Assessment) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ ให้ผู้เรียนประเมินตนเองควบคู่กับคณาจารย์ประเมินแนะนำ ส่งเสริมผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาก้าวหน้าไปตามระดับสมรรถนะที่กำหนดผู้เรียนไม่จำเป็นต้องก้าวหน้าในอัตราเดียวกัน ผู้เรียนทุกคนพัฒนาให้ก้าวหน้าไปตามระดับสมรรถนะกำหนด และเน้นการประเมินการปฏิบัติการ (Performance Assessment) สำคัญตามที่กำหนดในหลักสูตร ประเมินในสถานการณ์หรือบริบทของการทำงานจริง ชีวิตจริง (Authentic Assessment) และเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บัณฑิตหรือนุคูลากรในแหล่งงาน ร่วมประเมินกับคณาจารย์ และตัวผู้เรียนเอง

๒) ส่งเสริมให้คณาจารย์ / ผู้สอนวิจัยพัฒนาวิธีการและเครื่องมือวัดสมรรถนะผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ในสาขาหรือวิชาสำคัญของหลักสูตร เพื่อประเมินสมรรถนะสำคัญ ลดการประเมินเนื้อหาความรู้ย่อย ๆ

๓) ควรจัดให้มีคณะกรรมการ / ผู้รับผิดชอบดำเนินการพัฒนาหรือคัดสรร เครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ หลากหลายและเพียงพอสำหรับการวัดและประเมินผลในหลักสูตรนั้น ๆ มีการนำผลการใช้เครื่องมือมาศึกษา ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมเครื่องมือ เพื่อเป็นตัวเลือกได้อย่างกว้างขวางเหมาะสม

๔) การประเมินเพื่อตัดสินผู้เรียนตามหลักสูตรควรเน้นที่สมรรถนะและลดการประเมินแยกส่วนความรู้ ทักษะ ลดการวัดผลแบบย่อย ๆ (Bite - Sized Test) ซึ่งทำให้เสียเวลาในการฝึกฝนการใช้ความรู้ให้ใช้งานได้

ประเด็นที่ ๔ การจัดเครือข่ายการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้สื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

แนวคิด : เครือข่ายการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถาบันการศึกษา ที่เพียงพอ เหมาะสม และดำเนินการอย่างสอดคล้องเกื้อกูลกันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา คุณลักษณะผู้เรียน และได้เรียนรู้สอดคล้องกับชีวิตจริง

แนวทางการดำเนินการ

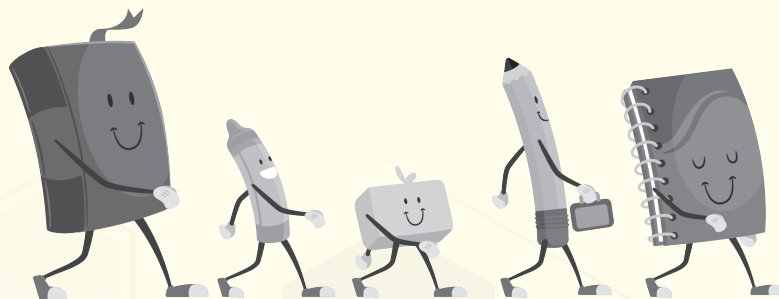
สถาบันการศึกษา

๑) ควรกำหนดเครือข่ายร่วมพัฒนาบัณฑิตที่เหมาะสมกับศาสตร์ สาขา กำหนด งบประมาณโครงการหรือกิจกรรม เพื่อให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยกับเครือข่ายได้ร่วมพลัง (Synergy) ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและความสามารถในการทำงาน ในแหล่งงานหรือในสังคมได้ โดยสามารถพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

๒) ควรพัฒนาหรือจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย แหล่งข้อมูลออนไลน์ให้มีเพียงพอในการเรียนรู้ ตามศาสตร์สาขา จัดระบบให้ผู้เรียนเข้าถึงและใช้ แหล่งเรียนรู้ได้สะดวกมีประสิทธิภาพ

๓) จัดงบประมาณเพื่อจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่ฝึก ห้องปฏิบัติการ ที่ทันสมัย จัดระบบการใช้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า เพื่อให้ผู้เรียนหรือบัณฑิต สามารถใช้ได้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๔) ร่วมมือกับองค์กรในท้องถิ่น พัฒนาศูนย์ / ห้องปฏิบัติการ / หน่วยงาน ที่มีเครื่องมือ อุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาได้ตรงตามความต้องการ ของท้องถิ่น และใช้ศูนย์ / ห้องปฏิบัติการ / หน่วยงาน เป็นแหล่งพัฒนาสมรรถนะโดยสามารถ ให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนรู้ ซึ่งนับเป็นกระบวนการเรียนรู้สำคัญของผู้เรียนด้วย

จากข้อมูลข้างต้นได้มีการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย พบว่า มีภารกิจสำคัญในแนวทางของการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ โดยมีระดับความเข้มข้นในการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ใน ๔ ลักษณะ ดังนี้

ระดับ ๑ การดำเนินการตามแนวทางเดิม

คือการดำเนินการตามแบบเดิมที่เคยดำเนินการอยู่

ระดับ ๒ การดำเนินการเพิ่มเติม คือ การดำเนินการตามแบบเดิมแต่มีการเติมในรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น

ระดับ ๓ การเร่งรัดการดำเนินงาน คือ การดำเนินการที่มีรูปแบบแตกต่างไปจากเดิม และเน้นย้ำให้มีการดำเนินการและ

ระดับ ๔ การปฏิบัติเข้มข้น คือ การดำเนินการเชิงลึกอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง และเป็นการปฏิบัติที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้ ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำงานโดยแบ่งออกเป็น ๒ ประเด็นใหญ่ ดังนี้

- ๑) การทำงานด้านหลักสูตรการสอนและการวัดประเมินผล
- ๒) การบริหารจัดการ โดยแบ่งออกเป็นประเด็นย่อย คือ
 - (๑) การประชาสัมพันธ์
 - (๒) การพัฒนาบุคลากร
 - (๓) การดำเนินการนำร่อง
 - (๔) การกำกับติดตาม
 - (๕) การประกันคุณภาพ

การบริหารจัดการ					
ภารกิจประเภท	หลักสูตร การสอนและการวัดประเมินผล	การประชาสัมพันธ์	การพัฒนาบุคลากร	การนำร่อง	การกำกับติดตาม
ปฐมนิเทศ	ใช้หลักสูตรเดิม	เสนอสาระเฉพาะแต่ละระดับอย่างเป็นรูปแบบให้ทุกกลุ่ม ตระหนัก เข้าใจ พร้อมทำงาน - เป็นการสร้างความตระหนักในความสำคัญ - สร้างความเข้าใจสาระอย่างละเอียดและมีตัวอย่าง	- พัฒนาอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้สอน - เน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ - การเรียนรู้ร่วมกัน มีพี่เลี้ยงที่พร้อมเรียนรู้ ดูแล - เรียนรู้แบบฐานการทำงาน พัฒนาผู้เรียน จากรับบทห้องเรียนจริง	- นำร่องทุกระดับแบบเชื่อมโยง สอดคล้อง เช่น - นำร่องหลายลักษณะ เช่น (๑) ทำตาม DOE ด้วยการบริหารจัดการอย่างอิสระ (๒) ปรับงานให้เชื่อมโยงกับ DOE โดยนำร่องการทำงานตามข้อเสนอ - กอปรการเรียนรู้ทุกระดับ	มุ่งเป้าหมายที่ผลลัพธ์ - ใช้ระบบแนวทางเดียว - ทำงานประสานกัน - สร้างบรรยากาศใหม่ติดตามเพื่อ
	การวัดประเมินพัฒนาการเด็กตามหลักสูตร				
	ใช้หลักสูตรเดิม				
	การสอนเน้นการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก				
อาชีวศึกษา	การวัดและประเมินผลในสิ่งที่ทำได้ เน้นเพื่อการพัฒนานักเรียนอย่างแท้จริง	- ดำเนินการเชิงรุกครอบคลุมทุกเป้าหมายทุกภาคส่วน	กำหนดสมรรถนะและเกณฑ์ที่ชัดเจน	เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจระบบและการทำงานที่เชื่อมโยงระหว่างควบคุมและประเมินคุณภาพการศึกษา	นำผลที่ได้มาปรับระบบการบริหารและนโยบายให้หน่วยปฏิบัติถอดบทเรียนทุกด้าน เชื่อมสู่การทบทวน DOE
	ใช้หลักสูตรปรับปรุงใหม่				
อุดมศึกษา	การสอน การเรียนรู้ผู้สมรรถนะเชิงรุก และการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง				
	การวัดและประเมินผลในสิ่งที่ทำได้				
หน่วยงานกลาง	ใช้หลักสูตรเดิม				
	การสอน การเรียนรู้ผู้สมรรถนะเชื่อมโยงกันและ การใช้ชีวิตใช้เทคโนโลยีอย่างทั่วถึง				
หน่วยงานกลาง	การวัดและประเมินผลในสิ่งที่ทำได้				
	เตรียมพร้อมพัฒนากระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงระหว่าง DOE และการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะ				

ภาพที่ ๒ แสดงภารกิจสำคัญและลักษณะการปฏิบัติในช่วงเชื่อมต่อและหาแนวทางที่เหมาะสม

หมายเหตุ : คำอธิบายสีในภาพ	เร่งรัดการทำงาน	ปฏิบัติขั้นต้น
----------------------------	-----------------	----------------

ภาพที่ ๓ แสดงภารกิจสำคัญและลักษณะการปฏิบัติในหน่วยงานการศึกษาของชาติและจัดระบบงาน

ภาคผนวก

รายชื่อคณะผู้ดำเนินการวิจัย

คณะกรรมการที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ทีศนา แหมมณี
รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์
ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์
ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก
ดร.สุพจน์ ทราวยแก้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาวิณี ตริวรัญญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรรถพล อนันตวรสกุล
นายวณิชย์ อ่วมศรี

คณะกรรมการดำเนินการวิจัย

โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ คชสิทธิ์
รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์
ดร.พิทักษ์ นิลงนพคุณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์
ดร.ทรงพร พนมวัน ณ อยุธยา
ดร.เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ
ดร.กฤษณ์ ภิรักษ์สันติกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุติพร พิษณุกุล
นางสาวดารากร ปัญญาทิพย์
ดร.นาฏฤดี จิตรรังสรรค์

หัวหน้าคณะวิจัย
รองหัวหน้าคณะวิจัย
ผู้วิจัย
ผู้วิจัย
ผู้วิจัย
ผู้วิจัย
ผู้วิจัย
ผู้วิจัย
ผู้วิจัย
ผู้วิจัยและผู้ประสานงาน

รายชื่อผู้ให้ข้อมูล

ระดับการศึกษาปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดร.สุทธิ สุวรรณपाल	ศึกษานิเทศก์ สพป.จันทบุรี เขต ๑
ดร.ลำไย สายโงน	ศึกษานิเทศก์ สพป.ศรีสะเกษ เขต ๒
ดร.สุธีรัตน์ อริเดช	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวดอย สพป.เชียงราย เขต ๑
นางสาวอรุณี คงมา	ศึกษานิเทศก์ สพป.นราธิวาส เขต ๑
ผศ.ดร.ดนุชา ปนคำ	โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.มุกดา หวังคิด	โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นางสาววรรณภา สุคนธ์รัตน์	ศึกษานิเทศก์ สพป.นราธิวาส เขต ๓
นางสาวอำไพพร นาคแก้ว	ศึกษานิเทศก์ สพป.นราธิวาส เขต ๒
ผศ.ดร.สุภัทรา คงเรือง	อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
นางจุฬาลักษณ์ พงษ์สังข์	ครูโรงเรียนวัดไม้ตราสมาชิการาม จ.พระนครศรีอยุธยา
นางวลีรัตน์ อาทิวะ	ครูโรงเรียนบ้านคำไฮใหญ่ จ.อุบลราชธานี
นางสาวอารีย์ คำสังพะ	ครูโรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน กรุงเทพมหานคร
นายปรีวัฒน์เมธี ศรีจำนงค์	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมหาราม จ.อุบลราชธานี
นางวนิดา ศิลปะกิจโกศล	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดปราจีนบุรี
ดร.กอบวิทย์ พิริยะวัฒน์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒
ดร.นิตยา มั่นชำนาญ	ผู้อำนวยการโรงเรียนสนามชัยเขต จ.ฉะเชิงเทรา
ดร.เกรียง ลีติจำเริญพร	รองผู้อำนวยการโรงเรียนปิ่นสรวงแยลวิทยาลัย จ.เชียงใหม่
ดร.สุพรวรรัตน์ สัตตธนชัย	ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิต (ประถม) กรุงเทพมหานคร
นายสาธิต สร้างสกุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสมหวัง จ.สุราษฎร์ธานี
นางสาวณพัชรอร เอ็งสมบุญ	ครูโรงเรียนสนามชัยเขต จ.ฉะเชิงเทรา
นางสาวสกุลณี บุญญะบัญชา	ผู้บริหารโรงเรียนรุ่งอรุณ กรุงเทพมหานคร
นางสาวปานใจ จารุณิช	อาจารย์สถาบันอาศรมศิลป์ กรุงเทพมหานคร
ดร.สาคร คุณชื่น	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล)
นางสาวพรพรรณ โดมขุนทด	ครูโรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล)

การอาชีวศึกษา

นางเจตฤดี ชินเวโรจน์	ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาด้านธุรกิจและบริการ
นายณรงค์ชัย เจริญรุจิทรัพย์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุราษฎร์ธานี
นายบรรยงค์ วงศ์สกุล	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์
นางสาวประทีน เลียนจำนัญญ	ครูวิทยาลัยเทคนิคพังงา
นางปวีณกร แป้นกัลด	ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่
ดร.ยุพิน ทองสงโสม	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ
ดร.เดชวิชัย พิมพ์โคตร	ผู้อำนวยการวิทยาลัยกาญจนาภิเษกอุดรธานี
ดร.เรืองแสง ห้าสกุล	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี
นางณัฐนันท์ ชุมแก้ว	ศึกษานิเทศก์ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคใต้
นายบุญมา หลิมเจริญ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า
นายวิทยา ใจวิถึ	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
ว่าที่ร้อยโท อภิเดช สารคำ	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพบัวใหญ่ จ.นครราชสีมา
นางยุพิน พิมศร	ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา
นางประยูร มีต้องบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๔

ระดับการอุดมศึกษา

ผศ.ดร.อรุณี ลำเพาทอง	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ผศ.ดร.ศศิธร วชิรปัญญาวงศ์	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.อรพรรณ บุตรกตัญญู	อาจารย์สาขาวิชาปฐมวัย ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.รังรอง สมมิตร	หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นางสาวอภิษฎา ทองสะอาด	ผู้ช่วยอธิการบดี สถาบันอาศรมศิลป์
ผศ.ดร.สิทธิกร สุมาลี	อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผศ.ดร.วัฒนา รัตนพรหม	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
รศ.ศศินันท์ เศรษฐวุฒินันต์	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ระดับการอุดมศึกษา (ต่อ)

ผศ.ดร.อังคณา กรัณยาธิกุล	คณบดีคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
รศ.ดร.เอก เกิดเต็มภูมิ	อาจารย์มหาวิทยาลัยปทุมธานี
นายณัฏฐติพงษ์ อุทอง	ผู้อำนวยการสำนักสทศศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
รศ.ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์	อาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ผศ.ดร.ไสว พักขาว	อดีตรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.สุภัทธร จำปาทอง
ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์
ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์
ดร.อุษณีย์ ธโนศวรรย์
นายสำเนา เนื้อทอง

เลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ถึงธันวาคม ๒๕๖๒)
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

ผู้พิจารณารายงาน

ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์
ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก

ดร.วิเชียร เกตุสิงห์

ที่ปรึกษาพิเศษประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
กรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สมศ.
อดีตรองเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ดร.ประวีณา อัสโย
นางสาวกรกมล จิ่งสำราญ
นางสุวรรณา สุวรรณประภาพร
ดร.วิภาดา วาณิช
นางสาวอุบล ตริรัตน์วิชา
นายพรพรม เทพเรืองชัย
นางสาวนุริยา วิจิ

ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ผู้เรียบเรียงเอกสาร

ดร.ประวีณา อัสโย
นางสุวรรณา สุวรรณประภาพร
ดร.ปิยะมาศ เม็ดไธสง

ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

ผู้ประสานการจ้างที่ปรึกษา

นางสาวกรกมล จิ่งสำราญ

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ

ผู้ประสานการจัดพิมพ์

ดร.ปิยะมาศ เม็ดโธสง

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มมาตรฐานการศึกษา

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

โทรศัพท์ ๐๒ ๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๒๘

โทรสาร ๐๒ ๒๕๓ ๑๑๒๙ Website: www.onec.go.th

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙

แนวทางการนำมาตรฐาน
การศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ
สำหรับประเทศไทย

ขอความร่วมมือจากท่านผู้ใช้เอกสารเล่มนี้
ตอบแบบแสดงความคิดเห็นในการนำหนังสือไปใช้ประโยชน์
เพื่อเป็นข้อมูลให้สำนักงานฯ ได้นำไปพัฒนาการศึกษาต่อไป
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

Ins. ๐๒ ๖๖๘ ๗๐๒๓ ต่อ ๒๕๒๘, ๒๕๒๙ โทรสาร ๐๒ ๒๔๓ ๑๑๒๔

Web site: www.onec.go.th